

Solomoni məsəloox

Udi Proverbs

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Salomoni Məsələox

1 İsraili padçağ Davidi ğar Solomoni məsələox:

Me girke məksəd

2 Müdriklüğ saal tərbiyinə q'azayınşbseynak',
Müdrük əyitmoğ q'amışakseynak',
3 Düzgünluğ, düzluğ,
İnsafi barada haq'ullu tərbiyə haq'seynak',
4 Q'ammazxo q'amışaksun,
Cəyil ğaral avabaksun q'a əxilaksun tast'eynak',
5 Barta bəğəloy fikirbalt'in ümüx laxi iz müdriklüğa
samalal avuzbeq'an,
Barta q'amışakala amdaren yöni məslətxoq'an haq'i,
6 Amdarxoval məsələğon q'a misalxon uk'ala əyit-
moğ,
Müdrük amdarxoy əyitmoğ q'a tapmaçoğ q'
andırıseq'an.

Müdriklüğü məənə

7 *Q'ONČUĞO* çalxsun † müdriklüğü burqesune,
Ama səfeyxon müdriklüğa saal tərbiyinə xort'un
bəğsa.

Günaxkərxoxun əxil bakanan

8 Bez ğar, vi bavay nəsyətxo ümüx laxa,
Vi nanan zombit'oğ t'ödx ma bosa.
9 Şot'oğon vi bula q'əşəng tac k'inək',
Vi ozana çil k'inək'e bəzəyinqon.
10 Bez ğar, günaxkərxoy va azdrişbsuna ma barta.
11 Şot'oğon va uk'ayt'un: «Eki yaxun sagala busq'una
çurk'en,
Taxisirsuzt'oğ busmişi p'i şik'en,
12 Eki şot'oğ gərəmzoğon p'urit'oğ q'uc'k'alt'ullarik',
Gərəmzoğoy kurnu baft'alt'oğollarik' dirist'-dirist'
q'uc'k'en ki,
13 Gele var-dövlət bəğəben,
Beşi k'ojurxo talanbi malen buyben.
14 Eki çöp bosen,
T'e mala beş arane cöyben».
15 Bez ğar, şot'oğ ma gərbaka,
Şot'oğoy yaq'a vi tura ma çaxp'a.
16 Şot'aynak' ki, şot'oğoy turmux pislüğü tərəfe t'ist'a,
P'i şipsunane kape.
17 Q'uşurxoy piin bəş,

Tələ laxsun mənəsuz bakalt'ullarik',
18 Haketərəl t'e amdarxo, içoğoy q'urmişi busq'u
içoğoy p'iya şip'seynak'e,
Busmişbsunal içoğoy elmoğoynak'e.
19 Haq'suz q'azanca tamaxbalt'ay axır həmişə metərə,
Tamaxen şot'ay elmoğ haneq'on.

Müdriklüğa ümüx laxa

20 Müdriklüğün küçinə ost'aar k'alene,
Meydanxo şot'ay səs ost'aare baksa.
21 Şot'in səs-küyen küçəmoğoy bele k'ale,
Şəhəri darvazoğoy t'öğöl bayanebsa:
22 «Ay axmağxo, he vədinəl şirik' at'ulluğa çureğal-
nan?
He vədinəl şirik' çoboçuğon içoğoy çoboçuluğaxun
ləzət haq'alt'un,
Q'ammazxon q'amışaksuna nifrət balt'un?
23 Bezi töhmətəxun düzbakiynaniy,
Zuval bezi ük'ə vəynak' qayezk'oy,
Bezi əyitmoğ vəx avabakesezdoy.
24 Ama isə ki zu vəx k'alk'at'an za iradnanbi,
Vəx kul boxodat'an fikir tenan tadi,
25 Bezi bütüm nəsyətxo ams'inan hesabbi,
Bezi töhmətəxoval q'abul tenanbi,
26 Zuval ef loxol bələ eğat'an axşumk'oz.
Dəhşəten vəx haq'layinqat'an,
27 Ost'aar muş k'inək' vəx hücumbat'an,
Bələ tufan kinək' ef loxol eğat'an,
T'ara baft'i əzyəten vəx p'ət'p'at'an bezi gorox tenan
eğal.

28 T'e vədə za k'alalk'ayt'un coğab tez tadal,
Q'əvəlğayt'un tet'un bəğəbal.
29 Şot'aynak' ki, şot'oğon avabaksuna nifrətt'unbi,
Q'ONČUĞO çalxsun tet'un çuresi,
30 Bezi nəsyətə q'abul tet'unbi,
Hər töhmətə iradt'unbi.
31 Kot'o görəl içoğoy əməlxo içoğoy turel ləc'üreğale,
İçoğoy biyorox içoğoy bəş c'eğale.
32 Q'ammazxo içoğoy beynə baksunen bəsp'ale,
Səfeyxoval içoğoy saymazluğən əfçibale.
33 Za ümüx laxalo isə serluğı q'a şip'luğı boş,
Hik'k'alaxun nu q'ibi yəşəyinqsale».

† *Q'ončuğ çalxsun - Buxaçuğoxun q'ıbsun. Buxaçuğ hörməten q'a çuresunen yəşəyinqşsun.*

Müdrüklügi xeyir

- 2 Bez ğar, əgər hun bezi əyitmoğo q'abulbi
Bezi əmirxo vi ük'e efayin,
2 Müdrüklüğa ümüx laxi,
Məsləət haq'sunal üst'ün biq'ayin,
3 Hun, həgigiyal, haq'ıla qəveşi,
Ost'aar səsen q'amişaksuna k'alk'ayin,
4 Şot'oğo gümüş k'inək',
C'ap' xəzinə k'inək' çureğayin,
5 T'e vədə hun *Q'ONÇUĞOY* şu baksuna q'amişakalnu,
Buxaçuğo çalxalnu.
6 Şot'aynak' ki, *Q'ONÇUĞONE* müdrüklüğ tast'a,
Şot'ay jomoxun c'eğala əyitmoğon avabaksun q'a
q'amişaksune eşt'a.
7 Şot'in düzgünt'oğo q'ələbənə q'azayinşest'a,
Şot'in ük' təmizt'oğo q'orişebşa.
8 Şot'in düzgünt'oğo enefsa,
İçu ğaç bakalt'oğoy yaq'a q'orişebşa.
9 Kot'o görə za ümüx laxa,
T'e vədə düzluği, haq'q'e saal insafi k'ə baksuna
q'amişakalnu,
Bütüm şaat' yaq'urxo çalxalnu.
10 Müdrüklüğ vi ük'e bağale,
Avabaksunenal vaynak' irətlüğ eçale.
11 Əxilaksunen va q'orişale,
Q'amişaksunenal va efale.
12 Müdrüklüğen va pis amdarxoy yaq'axun,
Əfçi əyitk'alxoxun çark'est'ale.
13 Şot'oğon bayinq' yaq'moğo fıripseynak'
Düz yaq'moğo bot'unst'a,
14 Şər əşurxo biq'at'an müqt'unbaksa,
Xayinluğaxun şot'oğoy xoşele eysa.
15 Me amdarxoy yaq'mux k'orine,
Şorox azmişaket'un.
16 Müdrüklüğen va q'ert'ay çuğoxun,
Tarak'ala çuğoy muç'a muzaxun çark'esedon.
17 Me çuğon iz cəyil vədine taşi işq'ara bosı,
Buxaçuğoxun ğaçeşi irəziluğa eyexun c'evk'ene.
18 Şot'ay k'oya baysuni axır bisune,
İz yaq'urxon gərəmzoğone taşt'a.
19 İz t'öğöl tağalo qoş tene qaybaksa,
Ene yəşəyinqi yaq'a tene p'ap'sa.
20 Metərüğen, şaat't'oğoy yaq'en taki,
Düzgünt'oğoy yaq'a baka.
21 Şot'aynak' ki, düzgün amdarxo me ölkinə yəşəy-
inşalt'un,
Ük' təmizorox memiya mandalt'un.
22 Pis amdarxo isə me ölkənəxun boşəğale,
Xəyanət'kərxoy tum memiin əfçibakale.

Q'onçuğo umud baka

- 3 Bez ğar, bezi zombalt'oğo vi eyexun ma c'evk'a,
Vi ük'e bezi əmirxo efa.
2 Şot'aynak' ki, şot'oğon vi ömürə boxoybale,
Vi yəşəyinqə bolluğ eçale.
3 Çuresuna saal Buxaçuğoxun ğaç baksuna ma bosa,
Şot'oğo vi ümüğə sırğaba,
Vi ük'e loxol şampa.
4 T'e vədə Buxaçuğoy saal amdarxoy piyes
Vaynak' xeyirxaxluğ saal şaat' s'i q'azayinşalnu.
5 Vi bütüm ük'en *Q'ONÇUĞO* umud baka,
Vi q'amişaksuna ext'ibər maba.
6 Vi bütüm yaq'urxost'a Şot'o çalxa,
Şot'inal vi yaq'urxo düzbale.
7 Vi piyes va müdrük ma hesabba,
Q'ONÇUĞOXUN q'ıba, şərxun əxilbaka.
8 Mot'oğon vi bədənəynak' q'olaybaksun eçale,
Vi üq'enxo ost'aar bale.
9 *Q'ONÇUĞO* vi var-dövlətəxun,
Vi bare nübərəxun pay tada.
10 T'e vədə vi ambarxo neməten buyebakon,
Fine çənurxo təzə finen posek'on.
11 Bez ğar, *Q'ONÇUĞON* tadi tərbiyinə ma t'öğba,
Şot'ay töhmətə ma bosa.
12 Şot'aynak' ki, bavan iz çureğala ğara hetərə töh-
mətsasa,
Q'ONÇUĞONAL iz çureğalt'u t'etərə töhmətbən.

Müdrüklügi xeyir

- 13 Müdrüklüğa p'ap'ala amdar,
Q'amişaksun bəğəbala amdar he bəxt'əvərə!
14 Mo gümüşə q'azayinşbsunaxun şaat'e,
Me q'azanc təmiz q'ızılaxun dəyərlune.
15 Müdrüklüğ bütüm toyexlu jeyurxoxunal dəyərlune,
Vi çureğala şeyurxoy səyco şot'ay tay tene.
16 Şot'ay yön kiyel boxoy ömür,
Tərs kiyel isə var-dövlət q'a şərəfo.
17 Şot'ay yaq'urxo müqlüği yaq'urxone,
Bütüm şot'ay cığırxo serlüği cığırxone.
18 Şot'o efalt'oğoynak' şo yəşəyinqest'ala xode,
Şot'oxun nu cöybakalorox he bəxt'əvərə!
19 *Q'ONÇUĞON* dünyəni binorina iz müdrüklügene laxi,
Göyə İz q'amişaksunene yaratmışı.
20 Şot'in xeyurxo iz avabaksunene sun-sunaxun cöybi,
Göynuxun xo çiləyinqi.

Müdrüklügi müqlüğü eşt'un

²¹ Bez ğar, əxilaksunluğa q'a q'amışaksuna ğaçeki, Mot'oğö vi piin bəşt'an ma əxilba.

²² Şorox vaynak' yəşəyinşe bakon, Vi ozana gözəl çil k'inək'e bəzəyinşon.

²³ T'e vədə vi yaq' xatasuze bakon, Vi turmux tene lamandon,

²⁴ Q'ısuzen bask'on, Muč'a nep'en bəğəbon.

²⁵ Bürdən eğala bəlinəxun, Pislüğbalt'oğöynak' eğala xatinaxun ma q'ıba.

²⁶ Şot'aynak' ki, Q'ONÇUX vi tərəf bakale, Şot'in tene bark'on ki, hun təlinə baft'an.

²⁷ Vi kiyexun enesasa, Vi saat'luğa mot'o layığ amdarxoxun ma kamba.

²⁸ Vi imkan bunesa q'onşına ma upa: «Oşa enğon, əyc'ə tazdon».

²⁹ Vi t'öğöl şip' yəşəyinşala q'onşineynak' Pislüğ bsuna vi fikire ma eça.

³⁰ Vaynak' pislüğ nu balt'uxun, Naaq' gala dava maba.

³¹ Q'əddar amdara paxıllüğü maba, Şot'ay tağala yaq'urxoy sal sunt'u ma c'ək'p'a.

³² Şot'aynak' ki, azğunxoxun Q'ONÇUĞON irit'ene, Ama düzgün amdarxoxun Şo dost'e bakon.

³³ Q'ONÇUĞON pis amdarxoy k'oja lənətebon, Ama düzgün amdarxoy yurda xeyir-bərəkəte tadon.

³⁴ Şot'in lağlağibalt'oğöy loxol İçine axşumk'on, Fağır amdarxo isə İz ük' bok'osbusunane ak'est'on.

³⁵ Müdrük amdarxon saat' s'iya miras k'inək' haq'alt'un,

Axmağxo isə biyabur bakalt'un.

Müdrüklügi hər şeyaxun bəş baksun

4 Ay ğarmux, ef bavan tadi nəsyətxo ef ümüğü sırğa banan,

Fikir tadanən ki, q'amışaksun topbanan.

² Şot'aynak' ki, zu vəx saat' dərsez tast'a, Bezi zombsuna ma bosanan.

³ Zuval bezi bavay t'öğöl bakat'an, Bezi nanay tək sa bala bakat'an

⁴ Bezi bavan za zombat'an pine:

«Bezi əyitmoğö vi eyexun ma c'evk'a, Bezi əmirxo əməlbə ki, vi ömür boxoyq'an baki.

⁵ Müdrüklüğü q'a q'amışaksun q'azayınşa, Bezi əyitmoğö eyexun ma c'evk'a, ak'est'i yaq'axunal ma c'eki.

⁶ Müdrüklüğaxun ma cöybəka, şot'in va q'orişale, Şot'o çureki - va efale.

⁷ Müdrüklüğü hər şeyaxun vacibe, şot'o q'azayınşa, K'ə topbayın, q'amışaksunal topba.

⁸ Şot'o üst'ün laxayın, va alabale,

Əğər şot'o ğaçəğayın, va hörmətə p'ap'esp'ale.

⁹ Şo vi bel gözəl bəzəy, S'aldala tac bakale».

¹⁰ Bez ğar, za ümüx laxa, Bezi əyitmoğö q'abulba ki, Vi ömür boxoy bakane.

¹¹ Va müdrüklüğü yaq'a ak'est'oz, Va düz cığırxon taşoz.

¹² Ləngbat'an vi tur tene lamandal, T'it'at'an vi tur tene firs'eğal.

¹³ Va tadala tərbiyinə ğaçeki, vaxun əxil maba, Şot'o efa, şot'aynak' ki, şo vi yəşəyinşe.

¹⁴ Pis amdarxoy yaq'a vi tura ma çaxp'a, Şər amdari yaq'en ma taki.

¹⁵ Qoş bəka, me yaq'a işaal ma bita, Şot'oxun t'it'a, q'erəz sa yaq'en c'ovaka.

¹⁶ Şot'aynak' ki, şər amdarxon pislüğü nu bayt'un, Bask'es tet'un bakon.

Şunesa nu sakayt'un, İçoğöy nep' t'inet'on.

¹⁷ Şot'oğon şərə şum k'inək't'un ukon, Q'əddarluğa fi k'inək't'un üğon.

¹⁸ Düzgün amdari yaq' savaxt'an c'eğala işiğ k'inək'e, Ği boxoybaksunen samalal gelene s'alst'a.

¹⁹ Pis amdarxoy yaq' isə bayınqlüğü k'inək'e, Şot'oğon tet'un ava het'u lamandalt'un.

²⁰ Bez ğar, bezi əyitmoğö fikir tada, Bezi uk'alt'oğö ümüx laxa.

²¹ Şot'oğö vi piin bəşt'an ma əxilba, Şot'oğö vi ük'e boş efa.

²² Şot'aynak' ki, şot'oğö bəğəbalt'aynak', Yəşəyinş q'a elmoğöy dirist'uğ bakale.

²³ Hər şeyaxun bəş vi fikirxo təmiz efa, Şot'aynak' ki, şoroxe vi yəşəyinşi orayın.

²⁴ Əfçi əyitbsuna bosa, Vi jomo böht'anən ma qaypa.

²⁵ Vi pulmoğon bəşq'an bəği, Düv vi tağala yaq'a bəğa.

²⁶ Vi cığıra düzba ki, Ləngbat'an ük'lü ləngbavax.

²⁷ Nə yön, nə tərs ma fıripa, Vi turmoğö pislüğaxun zapa.

Əxləgsuzluğaxun əxil bəka

5 Bez ğar, bezi müdrüklüğe fikir tada, Bezi haq'ullu əyitmoğö ümüx laxa.

² T'e vədə q'amışaksuna ğaçəğalnu, Avabaksunen əyitk'alnu.

³ Q'ert'ay çuğöy muzexun uç'e barst'a, İz exlət c'əyinəxun cüğüne.

4 Ama axırda ağune baksa,
P'ə tərəfli q'ılinc k'inək' ğayine baksa.
5 Şot'ay turmoğon bisunane taşt'a,
Şot'ay ləngurxon gərəmzinəne eşt'a.
6 Yəşəyinqest'ala yaq'a fikir tene tast'a,
Şot'ay yaq' k'orine, sal içinal tene ava.

7 Həysə, ay ğarmux, za ümüx laxanan,
Bezi jomoxun c'eğalt'oğ fikir tadanən.
8 Metər çuğoxun əxil baka,
Şot'ay k'ojin çomo iša ma taki.
9 Tene, vi cəyilluğaxunen bakon,
Vi ömürə zalımxon sərfbon.
10 Vi bakalt'u q'ert'oğone ukon,
Vi q'azanc q'ert'ay k'oyane tağon.
11 Vi ömürü axır p'ap'at'an,
Elmoğost'al hal nu mandat'an,
Vi bel t'api metəren uk'on:
12 "Het'aynak'ez tərbiyinə nifrətbi,
Nəsyətxo het'aynak' tez q'abulbil!
13 Bezi məlimi əyitə tez bəği,
Tərbiyə tadalxo ümüx tez laxi.
14 İşəəl bütüm camaati piin bəş,
Hörmətəxun bisti".

Vi çuğo ğaç baka

15 Təkc'ə vi orayini xenaxun,
Vi kərizi xenaxun üğə.
16 Het'aynak'q'an vi orayini xe küçəmoğə,
Arxurxoy xe meydanxo bari taşi?
17 Şorox saycə viq'an baki,
Q'ert'oğə ma payba.
18 Barta vi orayin bərəkətluq'an baki,
Cəyil vədine vi laşk'oybaki çuğoxun müq yəşəyinqə!
19 Vi çureğala maralen, gözəl ceyranen,
Həmişə va iz döşurxon boşevk'eq'an,
Şot'o çuresunen va finoğoy beq'an.
20 Bez ğar, het'aynak' q'ert'ay çuğə bənd bakan,
Q'ert'ay çuğə q'ujbavax?

21 Axiri amdarxoy yaq'mux Q'ONÇUĞOY piin bəşe,
Şot'oğoy hər ləngə yoxlayinqəbsa.
22 Şər amdar iz taxsıra görə biq'əğon,
İz günaxi torane ləc'üreğon.
23 Tərbiyə nu baksunaxune biyon,
Kala q'ammaz baksunaxune yaq'a açesbon.

Zamin ma çurpa

6 Bez ğar, q'ert'ay gala zamin çurpi,
Şot'ay gala əyit tadenusa,
2 Vi jomoxun c'eri əyitmoğoxun təlinə baft'enusə,
Vi əyitmoğone va ləc'ürdə.
3 Mone, ene q'ert'ay kiyelnu.
T'e vədə, ay bez ğar, va çark'est'eynak'
Taki şot'ay turin oq'a bita, xoyinşba.

4 Vi piyel nep' eysa ma barta,
Vi pulmoğə ma q'ic'p'a.
5 Ceyranen içü öxəlbali kiyexun,
Q'uşen içü toraxun çark'est'ala k'inək' va çark'est'a.

Tənbəl ma baka

6 Ay tənbəl, xuritura bəğə,
Şot'oxun müdrıkluğə zombaka.
7 Şot'ay nə kalono,
Nə nəzərətçi, nəəl kalaluğbal.
8 Ama p'urumal yəynul ukune ğirbon,
Exe vədine içeynak' yeme topbon.
9 P'oy hun heq'ədər bask'alnu?
Hevaxt'al şirik' nep'ax mandalnu?
10 Samalal bask'i nep'ax mandayin,
Kula kiin loxol laxi arşayin,
11 Kəsibluğ amdarfüq'k'al k'inək',
Eht'iyəcal mela amdar k'inək' vi loxole eğon.

Pis amdari axır

12 Yaramaz, şər amdar,
Əfçi əyitk'ane tarane,
13 Himebsa, kiin-biine əyite.
14 Şot'ay ük'e pis niyəte bu,
İz fikir həmişə şərə, davane galst'a.
15 Kot'o görəl şot'ay bel bələne eğon,
Bürdən biti çarasuze mandon.

Q'ONÇUĞOY nifrətbala vüğ şey

16 Q'ONÇUĞON üq şeyaxun nifrətp'i irit'ene,
Lap vüğ şeyaxun:
17 Alaxun oq'a bəğala pulmoğoxun;
Əfçi əyitk'ala muzaxun;
Taxsırsuzt'ay p'iya şik'ala kulmoğoxun;
18 Niyət şər bakala ük'əxun;
Şərə p'ap'seynak' muşt'ağ bakala turmoğoxun;
19 İz əfçinen nəfəs haq'ala əfçi şahidaxun,
Saal viçimoğoy arane dava sakala amdaraxun.

Q'ert'ay çuğoxun əxil baka

20 Bezi ğar, vi bavay əmirxo eyexun ma c'evk'a,
Vi nanan zombit'oğə ma bosa.
21 Şot'oğə vi ük'e boş efa,
Şot'oğə həmişə vi q'oq'lexun suruk'p'a.
22 Tağat'an şot'oğon va yaq' ak'est'alt'un,
Bask'at'an va q'orişalt'un,
Muğurbakat'an va məsləət tadalt'un.
23 Me əmirxo çirağə,
Me məsləət işiğə,
Tərbiyineynak' bakala töhmət yəşəyinqest'ala yaq'e.
24 Mot'oğon va tarak'ala çuğoxun,
Muç'a muzla q'ert'ay çuğoxun q'orişebon.
25 Şot'ay gözəlluğə bənd ma baka,
Şot'ay pul q'ic'bsunen va maq'an ferett'i.
26 Axiri tarak'ala çuğoy toy sa loq'ma şume,

P'oy şot'aynak' vi elmoğo het'aynak' laxavax?
²⁷ Aruğo q'oltuğə ext'i,
 Paltara nu bok'osp'es banekon ki?
²⁸ S'ile loxol tarapi,
 Turmoğo nu cərdes banekon ki?
²⁹ Q'ert'ay çuğoy t'öğə bağalt'ay axıral metərə,
 T'e çuğo laft'alo cəzasuz tene mandal.

³⁰ Busa oğrinen iz tapana buybseynak' başq'ayin,
 Şuk'k'alən şot'o tene q'inəyinşbsa.
³¹ Ama şot'oval biq'at'an içuxun vüğ q'at c'eğalane,
 İz k'ojin bakal nu bakalt'u tadalane.
³² Q'ert'ay çuğoxun tarak'alo isə lap q'ammaze,
 İçu əfçıbsun çureğalt'ine metərbon.
³³ Me işq'ara t'ap'en, biyabur baksunene yaq' bəğsa,
 Şo həmişə çoməyin bakale.
³⁴ Şot'aynak' ki, t'e çuğoy işq'ara q'eyrəten bok'ose-
 bon,
 Şot'oxun amansuz həyife haq'on.
³⁵ Hik'k'alən şot'ay işq'ara efes tene bakan,
 K'ə tadayt'un şo tene irəzi bakan.

Tarak'ala çuğoy bic'luğ

7 Bez ğar, bezi əyitmoğo q'orişa,
 Bezi əmirxo vast'a efa.
² Bezi əmirxo efayin, yəşəyinşalnu;
 Bezi zombalt'oğo vi piin işiğ k'inək' q'orişa.
³ Şot'oğo boğoçal k'inək' vi k'əşinə lavk'a,
 Vi ük'e loxol şampa.
⁴ Müdrikluğa vi xunçi,
 Q'amışaksuna vi dost' hesabba.
⁵ Şot'oğon va tarak'ala çuğoxun,
 Muč'a muzin bakala q'ert'ay çuğoxune q'orişon.

⁶ Sa ği bezi k'ojin ayninaxun
 Qavunaz bəğsay.
⁷ Azk'i ki, sa dəst'ə cəyilxoy arane,
 Q'ammaz sa cəyile bu.
⁸ Şo tarak'ala çuğoy k'oja işa küçinene c'ovaksay,
 Şot'ay k'oj bakala yaq'ene taysay.
⁹ Vaxsızey, bəğ batk'enev,
 Ene biyə bakenev.
¹⁰ Me çuuxal tarak'ala çuux k'inək' lapi, iz ük' əfçinen
 buy
 Kap şot'ay bəşe c'eri.
¹¹ (Şo hay-küy sakale, hayasuze,
 İz k'oya nu arşalone.
¹² Gəh küçinə, gəh meydanxone c'eysa,
 Hər tine sa busq'une biq'sa.)
¹³ Şot'in ğara biq'i muçepi,
 Ot'p'inut' metərə pi:
¹⁴ «Bezi elasa əməlbi
 Ğe serluği q'urbanev şampe,
 K'oyal yeq' bune pi
¹⁵ Va ak'seynak' vi bəşez c'eri,

Va gelez qəveşi, axır ki, bəğəzbi.
¹⁶ Bezi döşəyə Misiri kətanaxun əbeşi,
 Şampi çoz zap'e.
¹⁷ Bezi yorğan-döşəyə
 Mirra, aloye, darçinez † duğə.
¹⁸ Ek'i kəybəkamin suna çureğən,
 Çuresunaxun ləzət haq'en.
¹⁹ Bezi işq'ar k'oya tene,
 Əxil galane taşe.
²⁰ Təngin kisinəl ext'ene,
 K'oya xaş kalabəkamin tene qaybakal».
²¹ Fəndurxo əşp'est'i şot'o toolayinşebi,
 İz muč'a muzin şot'o yaq'axun c'evek'i.
²² Me ğaral hat'e saad t'e çuğoy bač'anexun bafedi,
 Şəmseynak' taşala arak'en,
 Təlinə baft'ala maralen
²³ Axırda iz ciyəərə sa ox t'əq'esuna nu avabakala k'in-
 ək',
 Purpi usum tora baft'ala sa q'uşen
 İz elmux haq'esuna nu avabakala k'inək'.

²⁴ İsa, ay bezi ğarmux, za ümüx laxanan,
 Bezi jomoxun c'eğala əyitmoğo ibakanan,
²⁵ Ma bartanan ef ük' metər sa çuğoç firik'ane,
 Şot'ay yaq'en tağane.
²⁶ Şot'aynak' ki, şot'in gele amdare əfçibe,
 Gele amdare besp'e,
²⁷ İz k'oj gərəmzinə taşala yaq'e,
 Axırinci mənziləne taşt'a.

Müdrikluği k'alpsun

8 Müdrikluğen tene k'ale ki?
 Q'amışaksunen iz səsə tene alloybsa ki?
² Axırı şot'in alloy ganxo, yaq'e t'öğürxo,
 Yaq' cöybakala gala,
³ Şəhərə bağala darvazin bəş,
 T'iya tağala yaq'e boş çurpi metər k'alene:
⁴ «Ay amdaxo, zu vəxəz k'ale,
 Ay camaat, bezi səs vəynak'e,
⁵ Ay nu q'amışakalxo, q'ani bakanan,
 Ay axmağxo, əxilak'al bakanan.
⁶ Ümüx laxanan, dəyərlü şeyurxoxunev əyite,
 Bezi jomoxun düz əyitmuxə c'eysa.
⁷ Bezi muzen serinəne nex,
 Şot'aynak' ki, şot'in şərəxun irit'ene.
⁸ Bezi jomoxun saycə düz əyitmuxə c'eysa,
 Nə k'ori əyit teno, nəəl əfçi.
⁹ Q'amışakalt'oğon mot'oğo q'amışe,
 Avabaksun q'azayinşalt'oğoynak'al morox bütüm
 düze.
¹⁰ Gümüşə təə, bezi tərbiyinə c'ək'p'anan,
 Avabaksuna təmiz q'ızılaxun üst'ün biq'anan.
¹¹ Şot'aynak' ki, müdrikluğ toyexlu jeyurxoxunal
 dəyərlune,

† Mirra, aloye, darçin - Şaat' adeğala şeyurxo

Ef ük'en çureğalt'oğoy səyco şot'ay tay tene.

¹² Zu müdrikluğzu, əxilaksunen zast'a məsk'əne sake, Avabaksuna q'a q'amışaksuna p'ap'ezu.

¹³ Q'ONČUĞO çalxsun pisluga nifrətsun upsune. Lovğaluğa, alaxun oq'a bəğsuna, pis yaq'a, Əfçi muza nifrətezbsa.

¹⁴ Nəsyət, saat' məsləət zast'ane, Q'amışaksun q'a zoral zast'ane.

¹⁵ Bezi köməyen padçağxon kalaluğt'unbsa, Kalaluğbalxon düz əmirt'un tast'a.

¹⁶ Düzgün divanbalxon q'a tavadxon, Bezi köməyent'un kalaluğbsa.

¹⁷ Za çureğalt'oğoy çurezsa, Za ük'en qəveğalt'in bəğənebsa.

¹⁸ Bolluğ q'a şərəf, Nu şareğala var-dövlət q'a düzgünluğ zaxune.

¹⁹ Bezi tadala bar q'ızılaxun, təmiz q'ızılaxun dəyərlune,

Təmiz gümüşəxunal saat'e.

²⁰ Zu düzgünluği yaq'en, Haq'q'a taşala yaq'enez taysa.

²¹ Za çureğalt'oğoy varluzbon, İçoğoy xəzinoğoy buyezbon.

²² Q'ONČUĞON İz əşurxo burqat'an, Hər şeyaxun bəş zane yaratmışı.

²³ Burqesunast'a, Dünyə yaranmışakalt'uxun bəş zu buzuy.

²⁴ Bəğəloy xeyur bakalt'uxun bəş, Bol xene orayinxo bakalt'uxun bəş buzuy.

²⁵ Buruxmuğ yaranmışakalt'uxun bəş, Təpoox bakalt'uxun bəş zu buzuy.

²⁶ Şot'in dünyənə, çölə-biyavana, Oçalxo yaratmışat'an,

²⁷ Göyurxo yaratmışat'an, Şot'o xene bəğəloyluğxoxun ğis' zap'i cöybat'an,

²⁸ Alloyax asoyxo, Bəğəloyax orayinxo ost'aarbat'an,

²⁹ Xeyur içü əmirbaki ganuxun maq'an c'eri pi, Dənizə zahman zap'k'at'an,

Oçali binorina laxat'an,

³⁰ Zu İz t'ödx memarzuy. Hər ği fərəxləyinqəzbaksay, Şot'ay piin bəş həmişə müqəzbaksay.

³¹ İz yaratmışit'oğoy görə müqəzbaksay, Amdarxo görə fərəxləyinqəzbaksay.

³² Həysə, ay bezi ğarmux, za ümüx laxanan: Bezi yaq'a efalo he bəxt'əvəre!

³³ Bezi tadi tərbiyəne ümüx laxi Müdrikluğ ext'anan, şot'o t'ödx ma bosanan.

³⁴ Za ümüx laxalo, Hər ği bezi darvazin bəş çurk'alo, Bezi çomxoy bəş çurpi yaq' bəğalo he bəxt'əvəre!

³⁵ Şot'aynak' ki, za bəğəbalt'in yəşəyinqə bəğəbon, Q'ONČUĞOY piyesal saat'e ak'eğon.

³⁶ Bezi əleyinə bakalt'in isə iz elmoğone q'əst'bon, Za nifrət balt'oğoy bitot'in bisune çureğon».

Müdrikluği yaq'

9 Müdrikluğen içeynak' k'oje biq'i, Şot'aynak' vüğ dənə kişesi sütüne laxi,

² Heyvan şampi, Fi həzirbi,

Sulfinal saki.

³ İz çuux nökerxo yaq'abi Şəhəri alloy ganxoxun care k'alpest'i:

⁴ «Ekinan memiya, ay nu q'amışakalxo» Müdrikluğen q'ammazxo metəre pi:

⁵ «Ekinan, bezi şumaxun ukanan, Bezi həzirbi finaxun uğanan.

⁶ Q'ammazluğa bosanan - yəşəyinqəşalnan, Haq'ılı yaq'en takinan.

⁷ Çoboçuna töhmətbalo axırda içe biyaburbakon, Şər amdara yaq' ak'est'alo içe ləkəlayinqəşakon.

⁸ Çoboçuna ma töhmətbə ki, va maq'an nifrətbə, Müdrik amdara töhmətbə, şot'inal va çureğale.

⁹ Metər andara ögüten tadon, samalal müdrike bakon, Tərbiyəne düzgün amdaran tadon, iz q'amışaksunane avuzbon.

¹⁰ Q'ONČUĞO çalxsune müdrikluği burqesun, İvel bakalt'u çalxsune q'amışaksun.

¹¹ Müdrikluğen vi yəşəyinqəş ğimxone avuzbon, Vi ömürəne boxoybon.

¹² Müdrikluğ q'azayinqəşayin, şot'in va xeyir tadale, Çoboçuluğbayin - zərələ hun zap'k'alnu».

Axmağluği yaq'

¹³ Axmağluğ isə hay-küy sakala sa çuux k'inək'e, Şo q'ammaze, hik'k'al tene q'amış.

¹⁴ Şo iz k'ojin çomoy bəş, Taxt'e loxol k'inək', bütüm şəhəri piin bəş arsi,

¹⁵ Yaq'axun c'ovakalt'oğoy, İçoğoy yaq'en düz tağalt'oğone k'ale:

¹⁶ «Memya ekinan, ay nu q'amışakalxo!» Q'ammazxo metəre nex:

¹⁷ «Başq'əsi xe muč'ane baksə, C'əp'k'in ukala şum tadelune baksə».

¹⁸ Ama şot'oğon tet'un ava ki, şot'ay t'öğöl bisuno, İz k'alk'aloroxal ene t'e dünyənet'un.

Solomoni məsələo

10 Solomoni məsələo:

Müdrik ğaren iz bava müqedon,

Axmağ ğaren isə iz nanaynak' dərde eçon.

² Pis yaq'en gireşi dövlətəxun xeyir ext'es tene bakon, Ama düzgünluğen amdara bisunaxune çark'est'on.

³ *Q'ONČUĞON* düzgün amdara busa tene efon, Puldeşilüğbala şər amdari niyətə isə iz ük'e boşə efon.

⁴ Tənbəl kulmoğon kəsibluğane taşon, Əşp'ala kulmoğon isə dövlətə q'azayınşon.

⁵ Yəynul məhsul girbala ğaren iz müdrikluğane ak'est'on, Exe vədine bask'ala ğar isə biyabure bakon.

⁶ Düzgün amdari loxol bol xeyir-bərəkəte eğon, Şər amdaren iz q'əddərliğa muç'a muzine c'ap'bon.

⁷ Düzgün amdarxo p'urit'uxun oşal eyex bast'unen xeyir-bərəkəte eçon, Şər amdari s'i isə açi-batek'on.

⁸ Həgigi müdrik bakalt'in buyruğxo q'abulebon, Axmağa isə iz muzen əfçinebon.

⁹ Təmiz ük'en tarak'alo dince yəşəyinşon, İçoğoy yaq'a k'oribalt'oğoy əməlxo isə çoyele c'eğon.

¹⁰ Pis niyəten pul q'ic'k'alo bəlinəne baft'on, Axmağa isə iz muzen əfçinebon.

¹¹ Düzgün amdari jomoxun c'eğalorox amdara yəşəy-inşest'ala orayine, Şər amdaren isə iz q'əddərliğa muç'a muzine c'ap'bon.

¹² Nifrəten davane eşt'a, Çuresunen isə bütüm günaxxoy loxolxune but'k'sa.

¹³ Q'amışakala amdari muzexun müdrikluğə baron, Q'ammazi baç'aneynak' isə sa xajile kam.

¹⁴ Müdrik amdarxon avabaksunt'un girbon, Səfey isə iz ams'i əyiten usumluğen bəlinəne baft'on.

¹⁵ Dövlətlut'ay var-dövlət izi q'alalu şəhərə, Kəsibi kəsibluğ isə içeynak' bələ.

¹⁶ Düzgün amdari mükafat yəşəyinşe, Şər amdari q'azanc isə caza.

¹⁷ Tərbiyinə q'abulbalo yəşəyinşi yaq'ane bakon, Töhmətə iradbalt'in isə iz yaq'a açesebon.

¹⁸ İz nifrətə c'ap'p'alt'in əfçine əyitk'on, Əyittaradala amdar q'ammaze.

¹⁹ Gele əyitk'ala amdar günaxane baft'on, İzi jomo efalo isə müdrike.

²⁰ Düzgün amdari muz təmiz gümüşə barabare, Şər amdari haq'ıl isə hik'k'ala laftenest'a.

²¹ Düzgün amdari əyitmoğon gele amdareynak'e xeyir eçon, Q'ammaz isə iz haq'ılsuzluğaxune biyon.

²² *Q'ONČUĞOY* xeyir-bərəkəte amdareynak' var-dövlət eçalo, Şot'o q'azayınşsunenal koruğ tene tadon.

²³ Q'ammazeynak' şər əşur biq'sunene müqlüğ eçon, Düzgün amdareynak' isə iz müdrikluğen.

²⁴ Şər amdaren het'uxun q'ınebsasa, şoval iz bel eğale, Düzgün amdar isə iz arzuna p'ap'ale.

²⁵ Muş əqəşi şər amdarxo fupi taneşon, Düzgün amdarxo isə həmişəluğə mandon.

²⁶ Jomoynak' oq'oy, pulmoğoynak' k'üün hetəresa, Tənbələl içü əş bürüşalt'aynak' hat'etərə.

²⁷ *Q'ONČUĞO* çalxalt'ay ömür boxoyebakon, Şər amdarxoy ömürəxun isə usenxone malbakon.

²⁸ Düzgün amdarxoy yaq'bəğsun müqlüğene çark'on, Şər amdarxoy umud isə ams'inane c'eğon.

²⁹ Ük' təmiz amdarxoynak' *Q'ONČUX* baç'ane baksa, Şər amdarxo isə əfçinebsa.

³⁰ Düzgün amdarxo içoğoy ganuxun tet'un galk'al, Şər amdarxo isə me ölkinə tet'un mandal.

³¹ Düzgün amdari jomoxun müdrikluğə barst'a, Ama əfçi uk'alt'ay muz bot'eğale.

³² Düzgün amdari muzen iz əyitk'alt'u avane, Şər amdari jomoxun isə əfçi əyitmuxe c'eğon.

11 Feret't'ala tərəzik'əxun *Q'ONČUĞON* irit'ene, Ama düz ayzap'k'ala jənaxun şo irəzine mandon.

² Lovğaluğ eğat'an şərəfsuzluğə eçon,
Müdrıkluğ isə əyitbēğalt'ay t'ōğöle eğon.

³ Düzgün amdara iz kamilluğen yaq'e ak'est'on,
Xəyanət'kəra isə iz pislüğən əfçinebon.

⁴ Var-dövləten şuk'k'ala tar ğine tene çark'est'on,
Düzgünluğen isə amdara bisunaxune çark'est'on.

⁵ Kamil amdari yaq'a iz düzgünluğen düzebon,
Şər amdara isə iz pislüğən sanekon.

⁶ Düzgün amdara düzgünluğen çark'esedon,
Xayina isə tamaxkərлуğen təlinəne badon.

⁷ Şər amdar biyone, iz umudal amsinane c'eğon,
Pist'oğoy arzu ač'i-batek'on.

⁸ Düzgün amdar t'araxun çarek'on,
İz gala pis amdare baft'on.

⁹ Buxaçuğon nu çalxalt'ay muzen iz işat'u əfçinebon,
Düzgün amdara isə iz q'amışaksunen çark'esedon.

¹⁰ Düzgün amdarxoy şaat' ği aksunane dirist' şəhər
müqbaksa,
Şər amdar isə biyat'ane müqluği haray əqesa.

¹¹ Düzgün amdarxoy alxışen şəhərə şərəfəne
p'ap'esp'on,
Şər amdari əyitmoğon isə t'iyana xarabinane c'ure-
vk'on.

¹² Q'ammazen iz işat'u biyaburebon,
Q'amışakala amdaren isə iz muza enefon.

¹³ Əyittaradalt'in sirə qaypi yəymişebon,
Ext'ibərлу amdaren isə sirə enefon.

¹⁴ Müdrük məsləət nu tadeğala gala azuk' bineton,
Nəsyət tadal gelenesa, azuk' iz çark'esunane p'ap'on.

¹⁵ Q'ert'ay gala zamin çurk'alt'in içü bəlinəne badon,
Q'ert'ay gala əyit nu tadalə isə şip'e yəşəyinşon.

¹⁶ Xeyirxax çuğon şərəfe topbon,
Puldeşilüğbi əşp'alt'in isə saycə dövlət.

¹⁷ Ük'bok'al amdaren içeynak' xeyire eçon,
Q'əddar amdaren isə bələ.

¹⁸ Şər amdaren əfçi mükafate q'azayinşon,
Düzgünluği şilə bit'alt'in isə əsil mükafat.

¹⁹ Düzgünluğə biq'alt'in yəşəyinşe q'azayinşon,
Şərə biq'alt'in isə bisun.

²⁰ Pis niyətlut'oğoxun Q'ONÇUĞON irit'ene,
Ük' təmizt'oğoxun isə irəzine manst'a.

²¹ Avabaka, pis amdar cazasuz tene mandal,
Düzgünt'oğoy nəsiləynak' isə çark'esun bakale.

²² Haq'ılsuz çuğoy gözəlluğ
Böq'e dündük'e q'ızılı halq'a k'inək'e.

²³ Düzgün amdarxoy niyət bexə p'ap'on,
Şər amdara isə Q'ONÇUĞOY əcuğə q'ismat bakon.

²⁴ Kulqay amdari bərəkət avuze bakon,
Q'imiş nu balo isə eht'iyəcəne baft'on.

²⁵ Kulqay amdaren bolluğə bəğğəbon,
Xe tadalt'u xene tadeğon.

²⁶ Taxıla c'ap'p'i efalt'u camaaten lənətebon,
Ama toydalt'ay bel bərəkəte baron.

²⁷ Şaat'luğ qəvəğalt'in xeyir-bərəkəte bəğğəbon,
Şərə qəvəğalt'in isə bələ.

²⁸ İz var-dövlətə güvəyinşakalo bineton,
Düzgün amdar isə həmişə göyün mandala xazal k'in-
ək'e.

²⁹ İz külfətə bəlinə badalt'ay miras hik'k'ale,
Q'ammazal müdrük amdari k'ul bakale.

³⁰ Düzgünluği bar yəşəyinşest'ala xode,
Amdarxo içüç zap'k'alo müdrükə.

³¹ Əgər me dünyəne düzgün amdarxoval haq' tade-
sasa,
İsə bəğə pist'oğon q'a günaxkərxo heq'ədər caza
tadeğale!

12 Tərbiyinə çureğalt'in avabaksune çureğon,
Töhmətə nifrətbalo isə şuursuze.

² Q'ONÇUX şaat' amdaraxun irəzine mandon,
Pisniyətlü amdari isə q'ərarane c'evk'on.

³ Amdaren içü şären möhk'əm tene bon,
Düzgün amdari tum isə əfçi tene bakon.

⁴ Şaat' çuux işq'ari biin tace,
İşq'ara biyaburbala çuux isə şot'ay ük'e sa q'aratikən.

⁵ Düzgün amdarxoy niyət düzgünlüğe,
Şər amdarxoy məsləət isə əfçi.

⁶ Şər amdarxoy əyitmux p'i şipseynak'e,
Ama ük' təmizt'oğoy muzen içoğo çark'est'ale.
⁷ Pisorox biti əfçit'unbakon,
Düzgün amdarxoy k'oj isə sal sa vədə śarteneğon.

⁸ Müdriklüğa görə amdara tərifit'unbon,
Pis niyətlut'u isə biyabur.

⁹ İzi sa k'ul bakala adi amdar
Lovğalayınşakala, ama şuma eht'iyəc bakala am-
daraxun şaat'e.

¹⁰ Düzgün amdaren iz heyvanal goroxe eysa,
Şər amdari şaat'luğbsun isə q'əddarluğaxunal betərə.

¹¹ İz oçala bit'i-exp'alt'in boşşamin şume ukon,
Ama ams'i şeyurxoy qoşt'an tağalo q'ammaze.

¹² Şər amdaren pislügi yaq'e q'azancane tamaxbon,
Düzgün amdari tumen isə veçəne duğon.

¹³ Pis amdara əfçi əyitmoğon təlinəne badon,
Ama düzgün amdar t'ara bafaldayin t'et'iin salamate
çark'on.

¹⁴ Amdari jomoxun c'eğala şaat' əyitenal xeyir-
bərəkəte eçon,
Lap kiin zəhməten eçala q'azanc k'inək'.

¹⁵ Səfeyi yaq' iz piyes düze ak'eğon,
Müdrik amdaren isə nəsyətəne ümüx laxon.

¹⁶ Səfeyen iz əcuğo kap çoyele c'evk'on,
Əxilak'alt'in isə şərəfsuza fikir tene tadon.

¹⁷ Düzgün şahiden serinəne əyitk'on,
Əfçiduğal şahiden isə əfçi.

¹⁸ Fikirbinut' əyitk'alt'ay muzen q'ilinc k'inək' yaralay-
inşebon,
Müdrikt'ay muzen isə amdarxo q'olayebon.

¹⁹ Düz əyit həmişəluğe yəşəyinşon,
Əfçi əyiti ömür isə gödəye bakon.

²⁰ Pis niyət bakalt'ay ük'e şəro,
Serluğ çureğalt'ay ük'e isə müqlüğ.

²¹ Düzgün amdar sal sa vədə bəlinə tene baft'on,
Pis amdarxo isə həmişə kuruği boşe bakon.

²² Q'ONČUĞON əfçi əyitəxun irit'ene,
Düzgünt'oğoxun isə irəzine manst'a.

²³ Əxilak'alt'in iz avabakalt'u bayan tenebon,
Q'ammazen isə iz səfeylüğa bütümə yəymişebon.

²⁴ Çalışakalt'ay kiin içü ağane bon,
Tənbəlluğen isə amdara t'iyəmint'ay k'ule bon.

²⁵ Narahatluğen amdari ük'əne t'öpevk'on,
Şaat' əyiten isə müqedon.

²⁶ Düzgün amdaren iz işat'u yaq'e ak'est'on,
Şər amdaren isə iz yaq'ane açesp'on.

²⁷ Tənbəli kiyel öxəlbi heyvan bafaldayin şot'o tene
ap'esp'on,
Əşbsun çureğalt'in isə gele var-dövləte q'azayinşon.

²⁸ Düzgünlügi yaq'a yəşəyinşe bu,
T'et'iya bisun tene bu.

13 Müdrik ğaren bavay tadala tərbiyinə ümüxe lax-
on,
Çoboçunen isə töhmətə fikir tene tadon.

² Amdaren iz muze şaat' əyitin xeyirəne ak'on,
İçust'a şaat'luğ nu bakalt'in isə q'əddarluğe qəveğon.

³ İz muza efalt'in iz elmoğone q'orişon,
Yənşəğen isə iz bula bəlinəne badon.

⁴ Tənbəli niyət iz boşe mandon,
Əşbsun çureğalt'ay niyətəxo isə bexə p'ap'on.

⁵ Düzgün amdaren əfçina nifrətebon,
Şər amdaren isə xəcələt q'a biyaburçuluğe eçon.

⁶ Kamillügi yaq'a bakalt'u düzgünlüğen q'orişebon,
Günaxbalt'u isə şären sanekon.

7 Amdaro ki, izi hik'k'al butene, içü varlune ak'est'a,
T'etərono ki, iz dövlət gelene, ama içü kəsibe ak'est'a.

8 Dövləten amdari elmoğo xatinaxun çark'essedon,
Kəsib isə t'e xatina bafaltenedon.

9 Düzgün amdarxoy işiğ güre bok'on,
Şər amdarxoy çirağ isə aneçon.

10 Amdari içü ala biq'sunen saycə davane eçon,
Şaat' nəsyətə ümüx laxsunen isə müdriklüğ.

11 Havayi eğala dövlət usume irameğon,
Zəhməten q'azayınşala dövlət isə avuzebakon.

12 C'əyi bex p'ap'ala arzu ük'e q'aç'e,
Niyətə p'ap'sun isə yaşəyinşest'ala xod k'inək'.

13 Tərbiyinə nu q'abulbalt'in içune zərəl tadon,
Buyruğa hörmətbalt'in isə şaat' ğine ak'on.

14 Müdrik amdari zombsun yaşəyinşest'ala orayine,
Amdara bisuna taşala təlinəxune əxilbon.

15 Düz q'amişakalo amdarxoy piyes şaat'e ak'eğon,
İçust'a şaat'luğ nu bakalt'ay yaq'en isə bisunane
taşon.

16 Əxilak'alt'in hər əşlə avabaksunene biq'sa,
Axmağen isə iz səfeylüğane bütümə ak'est'a.

17 Pis elçi bəlinəne baft'on,
Ext'ibərli elçinen isə serlüge eçon.

18 Tərbiyinə iradbalo kəsib saal biyabure bakon,
Məsləətə q'abulbalt'in isə hörməte q'azayınşon.

19 Arzuna p'ap'sun amdareynak' muç'ane eğon,
Q'ammaz isə pislüğaxun qaybaksun tene çureğon.

20 Müdriksuxun arsi-hayzalt'in müdriklüğe q'azay-
ınşon,
Q'ammazsuxun dost' bakalt'in isə iz bula bəlinəne
badon.

21 Günaxkərəxun şər kamtene,
Düzgün amdaren isə şaat' ği ak'ale.

22 Şaat' amdari girbiyo iz nəvoğoynak'e mandon,

Günaxkəri girbi dövlət isə düzgün amdarane
c'ovakon.

23 Kəsibi oçalen bol məhsul taaldayin,
Düzgünluğ nu bakala gala əfçinebakon.

24 Ğara nu çureğalt'in şot'o tene cazalayınşon,
Çureğalt'in isə k'ovala t'ödx tene boson.

25 Düzgün amdar həmişə boşe bakon,
Şər amdar isə busane mandon.

14 Müdrik çuğon iz k'oja ost'aarebon,
Q'ammaz çuğon isə şot'o iz kiin şarek'on.

2 Düz yaq'en tağalt'in Q'ONÇUĞO çalexon,
K'ori yaq'a bakalt'in isə şot'o t'ödxebon.

3 Q'ammazi baç'anen iz lovğa əyitmoğo görə t'ap'e
ukon,
Müdrikt'oğoy muzen isə içoğo q'orişebon.

4 Kəl nu bakala gala nəval ams'ine bakon,
Ama kəle zorene bol məhsul eçon.

5 Düzgün şahiden əfçi tene uk'on,
Əfçi şahiden isə iz əfçinene nəfəs haq'on.

6 Q'ammazen müdriklüğ qəvəlgəyin şot'o tene
bəğəbon,
Ama q'amişakala amdara usume p'ap'on.

7 Axmağaxun əxil baka,
Şot'oxun haq'ullu əyit ten ibakal.

8 Əxilak'alt'ay müdriklüğ - iz yaq'a q'amişak-
sunast'ane,
Q'ammazi səfeylüğ isə için-içu feretst'unast'a.

9 Səfeyxon taxsıra os'kseynak' eçala paye loxol
axşumt'unk'on,
Düzgünt'oğo isə Q'onçuğon xeyir-bərəkəte tadon.

10 Amdaren iz dərdə saycə içine ava,
Şot'ay müqlüğal iz hama şuk'k'alən tene hisbon.

11 Şər amdarxoy k'oj şareğon,
Ük'təmizt'oğoy yurden isə varde qayk'on.

12 T'etər yaq'o ki, amdari piyes düze ak'esa,
Ama şot'ay axır bisune.

13 Axşumk'at'anal amdari ük' q'aç'ek'on,

Müqəluği axı rast'al dərde bakes bakon.

¹⁴ Şər bakalt'u iz biq'i yaq'a görə tadeğale, Şaat' amdara isə iz əşurxo şaat' baksuna görə.

¹⁵ Nu q'amışakalo hər əyitə feret'ebaksa, Əxilak'ala amdaren isə iz hər ləngəne fikir tast'a.

¹⁶ Müdrik amdar eht'iyat'lu baki pislüğaxun zap'eğon, Axmağ isə usum içuxun c'eri içune güvəyinqakon.

¹⁷ Usum posk'alt'in haq'ılsuz əşe biq'on, Pismaniyət'lu amdara nifrət't'unbsa.

¹⁸ Q'ammaza mandalo iz səfeylüğe, Əxilak'alt'ay biin tacal iz avabaksun.

¹⁹ Pis amdarxo şaat't'oğoy bəş k'os't'unbakon, Şər amdarxoval düzgünt'oğoy çomone tağon.

²⁰ Kəsibə q'onşinena nifrətebon, Varluna isə gele amdarene çureğon.

²¹ T'iyəmint'ay loxol alaxun oq'a bəğalt'in günaxebsa, Eht'iyəc bakalt'u köməyballo isə he bəxt'əvərə!

²² Şər əş biq'alxo yaq'axun azmişakiyorox tene ki? Xeyirxalüğ balt'in isə şaat'luğ q'a çuresune bəğəbon.

²³ Hər zəhməten q'azance eçon, Ams'i əyitpsunen isə amdara eht'iyəci boşe efon.

²⁴ Var-dövlət müdrik amdarxoy biin tace, Səfeylüğ isə axmağxoy.

²⁵ Düzgün şahiden bisunaxune çark'est'on, Əfçi şahiden isə feret'edon.

²⁶ Q'ONÇUĞO çalxalt'aynak' q'ı butene, Q'onçux şot'ay əyloğoynak'al umudi gane.

²⁷ Q'ONÇUĞO çalxsun yəşəyinqest'ala orayine, Amdara bisunaxune çark'est'on.

²⁸ Padçağı kalaluğ azuk'i gelelüğaxune ak'esa, İz azuk' mal bakala padçağ isə hik'k'ale.

²⁹ Usum içuxun nu c'eğalo haq'ullune, Hövsələsuzo isə səfey.

³⁰ Arxayınluğen amdara yəşəyinqesedon,

Paxılluğen isə üq'ənxone başaybon.

³¹ Kəsibə zülüm tadalt'in Buxaçuğo tene çalxon, Kəsibə kul biq'alt'in isə şot'o Yaratmışalt'u hörmətebon.

³² Şər amdara iz pislüğen sanekon, Düzgünt'ay düzgünluğen isə bisunast'al umude taddon.

³³ Müdrikluğen haq'ullu amdari ük'e mese biq'on, Şo lap axmağxoy araneyal c'ək'eğon.

³⁴ Düzgünluğen azuk'a əqəvek'on, Günaxen isə sanekon.

³⁵ Padçağ müdrik k'ulaxun irəzine mandon, İçu biyaburbalt'ay loxol isə iz əcuğone biq'on.

15 Cügü coğaben hirsə bask'esedon, Sərt əyiten isə əcuğane bəc'ük'ton.

² Müdrikt'oğoy muzen avabaksunane tərifbon, Axmağxoy muzexun isə səfeylüğe baron.

³ Q'ONÇUĞOY piin hər şeyə anek'sa, İz pul pist'oğoyal, şaat't'oğoyal loxole baksa.

⁴ Muç'a əyitmoğon amdara yəşəyinqesedon, Əfçi əyitmoğon isə ük'e xəxək'on.

⁵ Səfeyen bavay tadala tərbiyəne lağane haq'on, Töhmətə ümüx laxalo isə əxilak'ale bakon.

⁶ Düzgünt'ay k'oya kala dövləto, Şər amdari isə q'azancenal içü əzabe taddon.

⁷ Müdrikt'ay muzen avabaksune yəymişon, Axmağı isə mot'o haq'ıl tene p'oyeğon.

⁸ Q'ONÇUĞON şər amdari eçala q'urbanaxunal irit'ene, Ük'təmizt'oğoy isə afırınaxun irəzine manst'a.

⁹ Q'ONÇUĞON şər amdari tağala yaq'axun irit'ene, Düzgünluği baç'anexun tağalt'u isə çuresa.

¹⁰ Düz yaq'axun c'eğalt'u bñhi cəzane tadeğon, Töhmətə nifrətbalt'aynak'al bisune eğon.

¹¹ Bisuni q'a p'urit'oğoy məsk'ənəl Q'ONÇUĞOY piin bəşe,

Mandene ki, amdari ük'.

¹² Amdarxo lağa haq'alt'in töhmətə tene q'abulbon, Müdrik amdarxoxunal məsləət tene haq'on.

¹³ Ük' müqbat' an amdari çoyenal axşumek'on, Dərden isə amdara xəxənek'on.

¹⁴ Əxilak'alxon avabaksune qəveğon, Axmağxo isə içoğoy səfeyluğ bəse bakon.

¹⁵ Fağiri hər ği məyine, Ük'qay amdareynak' isə həmişə q'onaxluğ.

¹⁶ *Q'ONÇUĞO* çalxsunen q'azayinşi mal şey Narahatluği boş giresi kala xəzininəxun şaat'e.

¹⁷ Çuresun bakala gala göyin uksun Nifrət bakala gala c'əyinaş arak'i yeq' uksunaxun şaat'e.

¹⁸ İçuxun usum c'eğalt'in davina yaratmışebsa, Portbalt'in isə davina bask'esest'a.

¹⁹ Tənbəli yaq'a şasene haq'on, Ük'təmizt'oğoy yaq' isə genge.

²⁰ Müdrik ğaren iz bava müqedon, Axmağen isə iz nana biyaburebon.

²¹ Q'ammaz səfeyluğaxune müqbakon, Q'amışakala amdar isə düz yaq'ene tağon.

²² Məsləət nu bakala gala amdari çureğalo bex tene p'ap'on, Düz nəsyət tadal gele bakala gala isə, oore eğon.

²³ Amdari coğab tast'eynak' əyit bakat'an müqe bakon, Əyitə iz gala upsun he şaat'e!

²⁴ Müdrikt'ay yaq'en içu ala, Gərəmzoğoxun əxil bakala yaq'ene taşt'a.

²⁵ *Q'ONÇUĞON* içuxun irəzit'ay k'ojane şark'on, Süpür çuğoy oçala isə q'orişebon.

²⁶ Pis fikirxoxun *Q'ONÇUĞON* irit'ene, Şaat' əyitmoğoxun isə Şo irəzine.

²⁷ Tamaxkəren iz külfətə koruğane badon, Rüşfətə nifrətbalt'ay ömür isə boxoye bakon.

²⁸ Düzgün amdaren coğaba fikirbine tadon,

Şər amdari isə muzexun pislüğe baron.

²⁹ *Q'ONÇUX* şər amdarxoxun əxile çurk'on, Düzgün amdarxoy isə afırına inebakon.

³⁰ Axşumk'ala pulmoğon ük'əne müqt'on, Şaat' xavarenal amdara parvazlayinşebon.

³¹ Xeyir tadala töhmətə ümüx laxalt'ay ga Müdrik amdarxoy aranene bakon.

³² Tərbiyinə iradbalt'in içune zərəl tadon, Töhmətə ümüx laxalt'in isə avabaksune q'azayinşon.

³³ *Q'ONÇUĞO* çalxsunen müdriklüğe zombon, Əyitə bəğsunenal hörmətə eçon.

16 Amdaren iz ük'e boş fikirebon, Axırinci əyitə isə *Q'ONÇUĞONE* uk'on.

² Amdari bütüm yaq'mux iz piyəs təmizə ak'eğon, *Q'ONÇUĞON* isə ük'e boş bakalt'oğone yoxlayinşon.

³ Vi biq'ala əşurxo *Q'ONÇUĞO* tapşurba, T'e vədə vi niyətxo bex p'ap'ale.

⁴ *Q'ONÇUĞON* hər şeyə İz məksədəynak'e yaratmışe, Pis amdaral bələ ğineynak'.

⁵ *Q'ONÇUĞON* içoğoy ala efalt'oğoxun irit'ene, Avabaka, şorox cəzasuz tet'un mandal.

⁶ Buxaçuğoy çuresunen q'a Şot'o ğaç baksunen gü-naxxo os'ek'sa, *Q'ONÇUĞO* çalxsunen pislüğaxun qayest'a.

⁷ Amdari yəşəyinxaxun *Q'ONÇUX* irəzi mandayin, Düşmənxoval şot'oxun barişdirişebsa.

⁸ Düzgünlüğen q'azayinşala mal şey Haqsuz yaq'en topbi gele q'azancaxun şaat'e.

⁹ Amdaren iz yaq'a c'ək'ek'on, Ama *Q'ONÇUĞON* tadi yaq'ene tağon.

¹⁰ Padçağen iz əxilaksunlüğene əyitk'on, Divanbsunast'al sərf tenebon.

¹¹ Düzgün tərəzik'en ayzapsun *Q'ONÇUĞOXUNE*, Torayin boş bakala hər ayzap'k'ala jeyal Şot'ay kiin əşe.

¹² Şər əşur biq'sunaxun padçağxon irit't'unk'on,
Şot'aynak' ki, düzgünluğene taxt'a möhk'əmbon.

¹³ Padçağxo düzgün amdari əyitk'alt'uxunt'un irəzi
mandon,
Şot'oğon düz əyitk'ala amdarat'un çureğon.

¹⁴ Padçaği əcuğon bisuni xavare eçon,
Müdrük amdaren isə me əcuğa bask'esedon.

¹⁵ Padçaği çoyen axşumenesa, avabaka, yəşəyinq
bune,
Şot'ay irəziluğ hər şeyə göyünbala joğulin ağalinane
oşq'ar.

¹⁶ Q'ızılaxunsa müdrüklüq q'azayinqsunsun şaat'e,
Gümüş təə, avabaksun topbsun şaat'e.

¹⁷ Ük'təmizorox pisluği yaq'axun t'it'unst'a,
İz yaq'a nu azdırışalt'inal iz elmoğone q'orişbsa.

¹⁸ Əfçibaksuna tikbaşluğene eçon,
Bist'unal lovğaluğen.

¹⁹ Fağırxoy arane qay ük'in baksun,
Tikbaşxoxun talanbi mala cöybsunaxun şaat'e.

²⁰ Tərbiyinə ümüx laxalt'in xeyire bəğəbon,
Q'ONÇUĞO güvəyinqakala amdar he bəxt'əvərə!

²¹ İz ük'e müdrük bakalo əxilak'ale k'alesa,
Amdarxoval muç'a əyitə usume baska.

²² Q'amışaksun - yəşəyinqsest'ala orayine,
Axmaği cəza isə iz səfeyluğ.

²³ Müdrük əyitmux müdrük amdaraxune c'eğon,
T'e əyitmoğonal amdara vədesedon.

²⁴ Şaat' əyitmux - şame boş uç' k'inək'e,
Elmoğon q'olayebon, ũq'enxo ost'aarebon.

²⁵ T'etər yaq'o ki, amdari piyes düze ak'esa,
Ama şot'ay axır bisune.

²⁶ Əşp'alen iz tapana boşevkseynak'e zəhmət zap'e,
Busaluğene şot'o məcburbsa.

²⁷ Yaramazen amdarxoynak' kure kaşe,
İz əyitmoğonal arux k'inək' bok'osp'i-sinne.

²⁸ Əfçiduğalen davane galdon,
Əyit tarast'unen işa dost'urxoval cöyebon.

²⁹ Q'əddar amdaren iz işat'oğon feret'edon,
Şot'oğon şaat' nu bakala yaq'ane zap'k'on.

³⁰ Pis niyət'en pul q'ic'k'alt'ay fikir şərə bakon,
Jomo k'oribalt'ay əşuruxal şaat' tene bakon.

³¹ Mas'i baki pop s'aldala tace,
Düzgünluği yaq'e q'azance.

³² Q'oççağ baksunaxunsa səbürlü baksun şaat'e,
İçuxun usum nu c'eğalo şəhərə haq'alt'uxun zorbane.

³³ Çöpə amdarene bost'a,
Ama hər q'ərara Q'ONÇUĞONE tast'a.

17 Q'ari sa k'ot'or şum bakala ser k'oj
Kəyi-ũğsunen buy höcət bakala k'ojaxun şaat'e.

² Müdrük nöker s'ibiyaburbal ğare ağane bakon,
Şot'ay viçimoğoxun barabar mirasi paye haq'on.

³ Q'ızıl-gümüşi təmizluğ gam buxarin boşə çoyel
c'eğon,

Ük'e boş bakalt'u isə Q'ONÇUĞONE yoxlayinqon.

⁴ Pis amdaren şər bakalt'ay exlətxone fikir tadon,
Əfçiduğalen əşgaldali əyitmoğone ümüx laxon.

⁵ Kəsibə masq'arabalt'in şot'o Yarat'mişalt'une
t'ödxbon,
Q'ert'ay dərdə müq bakalo cəzasuz tene mandon.

⁶ Q'ojat'oğoy biin tac içoğoy nəvooxe,
Ğarmoğoyal şərəf içoğoy bavoox.

⁷ Q'ammaza haq'ullu exlət nu yarayinqşala k'inək'
Kalaluğbalal əfçi exlət sal tene yarayinqşbsa.

⁸ Rüşvət tadalt'ay piyes iz rüşvət sa piin çile,
Şot'aynak' ki, mani tərəf tağayin, oore eşt'a.

⁹ Günaxi looxun butk'alt'in serluğə qəveğon,
Şot'o həmişə çoyel duğalt'in isə iz işa dost'urxone
açşebon.

¹⁰ Q'amış amdara sa töhməten,
Axmağa duğəğala sabaç q'apazaxun gelene təsirbsa.

¹¹ Pis amdaren insanxo saycə davinane k'ale,
Q'əddar elçinal şot'aynak' yaq'abalt'un.

¹² Baloğo açesp'i sa şuyena irəst'eysun
Q'ammaza iz səfeyluği boş irəst'eysunaxun şaat'e.

¹³ Şin şaat'luği gala pislüğ bayin,
İz k'oyaxun pislüğ tene cöybakal.

¹⁴ Höcəti burqesun xene bande qayesunane oşq'ar,
Dava q'ızışakamin şot'ay bəşinəmə haq'a.

¹⁵ Ham taxsirkərt'u haq'lu c'evk'alo,
Ham düzgünt'u taxsirkər c'evk'alo -
Mot'oğoy p'rannat'uxunal Q'ONÇUĞON irit'ene.

¹⁶ Q'ammazi təngə baksuni k'ə xeyirəbu?
Haq'il nu bakala gala müdriklüğa hetər haq'ale?

¹⁷ Dost'en həmişəne çureğon,
Viçiyal t'ar ğinene vi dərdə şarik bakon.

¹⁸ Saycə haq'ılsuzene t'iyəmint'ay gala əyit tadi
Şot'ay gala zamin çurk'on.

¹⁹ Dava çureğalt'in günaxe çuresa,
İçu ala biq'alt'in bist'une qəvesa.

²⁰ İçust'a əfçi bakalt'in xeyir tene bəğəbon,
Bic'luğ əşp'est'i əyitk'aloval bəlinəne baft'on.

²¹ Axmaği bavan dərdə bəğəbon,
Sarsaği bavay müqlüğ aneçon.

²² Ük'e müqlüğ elmoğoynak' ən şaat' dərməne,
Ük' xəxəyesunen isə amdari elmoğone haq'on.

²³ Şər amdaren c'əp'k'in rüşvəte ext'on ki,
Düzgünluğa pozmuşane.

²⁴ Q'amiş amdari fikir müdriklüği loxole bakon,
Axmaği isə t'iya-miya.

²⁵ Axmağ ğar iz bavaynak' bələne,
İz nanaynak'al q'ubar.

²⁶ Nə düzgün amdara cəriməbsun,
Nə s'ila amdara iz düzgünluğa görə t'ap'sun şaat' əş
tene.

²⁷ Gele avabakalt'in male əyite,
Müdrük amdaren iz əyiti q'ədirəne ava.

²⁸ Şip' çurk'ayin, səfeyal müdrike hesab bakon,
Jomo but'k'ayin, şoval haq'ullune ak'eğon.

18 Saycə içeynak' yəşəyınşalt'in k'ə çuresa bsane,
Şaat' məslətət q'abul tenebsa.

² Q'ammazen q'amişaksun təə,
İz avabakalt'une ak'est'un çuresa.

³ Şər əşlen hörmətsizluğə eçon,
Habursuzluğen isə biyaburçuluğ.

⁴ Amdari əyitmux bəğəloy xeyurxone,
Müdrüklüği orayin - tağala oq'.

⁵ Divanbat'an pis amdara tərəfkeşlüği
Taxsirsuz amdara haq'suz c'evksun şaat' tene.

⁶ Q'ammazi əyitmoğon içü bəlinəne badon,
İz muzen içü t'apesedon.

⁷ Q'ammazi muzen içü əfçinebon,
İz əyitmuxcə içeynak' tələnə bakon.

⁸ Əyittaradalt'ay əyitmux ləzətli tikoox k'inək'e,
Q'oq'exun hasande c'ovaksa.

⁹ İz əşləst'ə tənəbəl bakalo
Şark'al bakalt'uxun viçine.

¹⁰ Q'ONÇUX möhkəm sa q'alane,
Düzgün amdareynak' baç'ane.

¹¹ Varlu amdareynak' iz dövlət sa q'alala şəhərə,
Şo iz piyes nu şareğala bari k'inək'e.

¹² Amdari içü ala biq'sunen iz acalane p'ap'esbsa,
Oq'a biq'sunen isə hörmətə.

¹³ İbakinut' coğab tast'un,
Səfeyluğ saal biyaburçuluğə.

¹⁴ Ük'əxun ost'aar amdara azarenal tene saksa,
Ama ök' xəxənesa, mot'o hetərə port'bon?

¹⁵ Əxilak'alt'in iz ök'e boş biliye topbon,
Müdrük amdari ümüx biliyeynak' qaye.

¹⁶ Pay tast'unen amdareynak' yaq'e qayk'on,
Şot'o kakala amdaxoy bəşe taşon.

¹⁷ T'iyəmi tərəfen hari əşlə silist'bamin,

Divanbala gala samci əyitk'alt'ay uk'alorox düze ak'eğon.

¹⁸ Buxaçuğoy çureğalt'u avabakseynak' boseğala çöpen davina bask'essedon,
Davabalt'oğoy sun-sunaxun cöyebon.

¹⁹ Viçimoğoy arane bakala dava çomo şəft'älü q'ala k'inək'e,
Oro viçəxun barişaksun q'alala şəhərə haq'sunaxun çətine.

²⁰ Amdaren iz uk'ala əyitmoğoy,
İz muze pit'oğoy nəticinəne ak'on.

²¹ Muzen amdara yəşəyinqəl taneşon, bisunal,
Əyitpsun çureğalt'inal iz uk'alt'oğoy bara ak'ale.

²² Çuux haq'sunen şaat'luğen bəğəbon,
Q'ONČUĞOY irəziluğan haq'on.

²³ Kəsiben xoyinşene əyitk'on,
Varlunen isə sərt coğabe tadon.

²⁴ Dost'urxo gelebsunen amdara sanekon,
Ama əsil dost' viçəxunal işane.

19 Kəsib, ama iz ök' təmiz amdar,
Əfçi əyitk'ala q'ammazaxun şaat'e.

² Avabaksun nu bakayin, saycə həvəsen
Hik'k'al bes tene bakon.
Kapk'alt'ay turel lamanedon.

³ Amdaren iz səfeyluğa görəne yaq'a açesbon,
Ük'e boş isə *Q'ONČUĞOY* loxole əcuğon biq'on.

⁴ Var-dövləten dost'urxo avuzebon,
Kəsiben isə iz sa dost'al açesebon.

⁵ Əfçi əyitk'ala şahid cəzasuz tene mandon,
Əfçiduğalen çark'esun tene bəğəbon.

⁶ Gelet'oğone s'ila amdarxoy piyes ak'esun çureğon,
Pay tadalt'aynak'al dost' həmişə bəğəneğon.

⁷ Kəsibəxun iz viçimoğoyal zəhləne baron,
Lap dost'urxoval şot'oxun əxilt'un tarak'on,
Xoyinşbi bač'anexun bafaldayin, içü işa tet'un biton.

⁸ İz elmoğoy çureğalt'in müdriklüğe qəveğon,
Q'amışaksuna gəçəğalt'in oore q'azayinşon.

⁹ Əfçi əyitk'ala şahid cəzasuz tene mandon,
Əfçinen çoyel çurk'alo biyone.

¹⁰ Q'ammaza tamtarağlu yəşəyinqə nu yarayinqəla k'in-ək',
K'ula ağay loxol kalaluğbsunal tene yarayinqəbsa.

¹¹ Amdari q'amışaksunen əcuğa bask'essedon,
T'iyəmint'ay içü incitmişbsuna fikir nu tast'unen içey-nak' şərəfe eçon.

¹² Padçaği əcuğ aslani ğırilti,
İz irəziluğ isə oye loxol bakala xo k'inək'e.

¹³ Axmağ ğar bavaynak' bələne,
Dava qəveğala çuux isə nu bot'bakala xene k'at'psun k'inək'e.

¹⁴ K'oj, var-dövlət bavoğoxun,
Müdrük çuux isə - *Q'ONČUĞOXUNE*.

¹⁵ Tənbəlluğen bəğəloy nep'e eçon,
Avaraluğen amdara busane efon.

¹⁶ Əmirə əməlbalt'in iz elmoğone efon,
İz yaq'a nu fikir tadalo isə biyone.

¹⁷ Kəsibə kul boxodalt'in *Q'ONČUĞONE* borc tadi baksa,
Şot'aynak' ki, *Q'ONČUĞON* için me əşlin əvəzə tadale.

¹⁸ Heq'ədər ki c'əyi tene vi ğara tərbiyə tada,
Şot'ay əfçibaksuna hun taxsırkər ma baka.

¹⁹ İçuxun usum c'eğala amdaren iz cəzina zap'k'alane,
Şot'o çə tadayin, ast'aral çureğale.

²⁰ Nəsyətə ümüx laxa, tərbiyinəl q'abulba,
Metər bsunen müdriken bakon.

²¹ Amdaren iz ök'e boş gele şeye fikirbon,
Axırinci əyit isə *Q'ONČUĞOXUNE*.

²² Amdara iz extibərli baksunene çuresest'a,
Kəsib baksun fırlıdağçı baksunaxun şaat'e.

²³ *Q'ONČUĞO* çalxsunen amdara yəşəyinqəsedon,
Şot'o şər işa bakes tene bakon, şo arxayine bask'on.

²⁴ Tənbəlen iz kula q'ave boş banedon,
İz jomo taşt'una isə ərikmişebakon.

²⁵ Çoboçuna t'ap'enk'on - q'ammazene içeynak' dərş ext'on,
Əxilak'ala töhmətbsunen isə, şot'ay müdrikluğane avuzbon.

²⁶ Bavay çoyel qaybaki iz nana şəp'eğala ğar,
S'i biyaburbala, şot'oğoy çoya məyinbala ğare.

²⁷ Bez ğar, nəsyətə nu ümüx laxayin,
Müdrik əyitmoğoxun əxil bakalnu!

²⁸ Rüşvət ext'ala şahiden düzgünluğa lağane haq'on,
Pist'oğon şərent'un nəfəs haq'on.

²⁹ T'iyəmint'oğoy masq'arabalt'oğoynak' cəza,
Axmağxoy baç'aneynak'al t'ape həzirbaksa.

20 Finen amdari loxol axşumpesedon, içk'inen
davabesedon,
Şot'oğoy feretbakalo müdrik tene k'aleğon.

² Padçaği əcuğ aslani ğırılıti k'inək'e,
Şot'o içuxun c'evk'alt'in iz elmoğone açəsp'on.

³ Davinaxun t'ist'unen amdareynak' şərəfe eçon,
Səfey isə davineynak' muşt'ağe.

⁴ İz vədine nu ezbalə tənəbəl əkinçinen
Exe vədine hik'k'al tene bəğəbon.

⁵ Ük'e fikirxo bəğəloya bakala xe k'inək'e,
Q'amışakala amdaren şot'o zapi c'evək'on.

⁶ Amdarxoy gelet'ine izi ext'ibərli baksunaxun dəm
duğsa,
Ama həgigi met'ər bakala amdara mayina bəğəbes
bakon?

⁷ Düzgün amdər təmiz ük'ene yəşəyinqsa,
İçuxun oşa eğala nəsiləl bəxt'əvərə bakon.

⁸ Padçağ divanbseynak' iz taxt'a arşat'an,
İz piin şaat'a pisaxun c'ək'ek'on.

⁹ Şina pes bakon ki, bezi ük' təmize,
Bezi günax butene?

¹⁰ Əfçi usk'unal, əfçi ayzapsunal -
Mot'oğoy p'rannaxunal Q'ONÇUĞON irit'ene.

¹¹ Lap əyləl iz əməlxone çalxest'a,
Şot'oğoy təmiz, düzgün nəəl k'ori baksunene ak'est'a.

¹² İbakala ümüxxoval, ak'ala pulmoğoval -
Mot'oğoy p'rannal Yaratmışiyo Q'ONÇUXE .

¹³ Baksuna ma çureki, tene kəsib bakalnu,
Ayığ baka ki, bolluğa p'ap'avax.

¹⁴ Müştərinen "Pise, pis male", unek'on,
Haq'i taşit'uxun oşa isə tərifebon.

¹⁵ Q'ızile, toyexlu jəne, morox bütüm bune,
Müdrik əyit isə hər şeyaxun dəyərlune.

¹⁶ Q'ert'ay gala zamin çurk'alt'in iz paltaral girove ta-
don, †
Haketərəl q'ərrib amdari gala zamin çurk'alt'ine bon.

¹⁷ Feretst'unen q'azayinqsala şum süft'ə muç'ane
bakon,
Axırda isə jomo q'umene buybakon.

¹⁸ Şaat' q'ərər c'evkseynak' nəsyətəxo ümüx laxa,
Davina bat'anal məsləten ba.

¹⁹ Əyittaradalen sirurxo qaypi yəymişebon,
Şot'aynak'al metər amdaxun əxil baka.

²⁰ Bava, nana q'arğışbalo
Zülmətəq'an başi, iz çirağ açəq'an.

²¹ Puldeşiluğen haq'eğala mirasen
Axırda xeyir tene eçon.

²² "Me pislügi əvəzə c'eğoz" ma upa,
Q'ONÇUĞO ext'ibərba, Şot'inal va q'orişale.

²³ Düz nu ayzap'k'ala jənaxun Q'ONÇUĞON irit'ene,
Şot'in feret't'ala tərəzik'əl pise bəğsa.

²⁴ Amdari ləngə tüşəl ak'est'alo Q'ONÇUXE .
P'oy şina iz tağala yaq'a q'amışakon?

²⁵ Amdara təlinə badalo şone ki,
Buxaçuğoy niyətbə, oşane şot'ay barada fikirbsa.

²⁶ Müdrik padçağen pist'oğoy c'ək'p'i,
Şot'oğoy dingən arum t'ap'k'alt'ullarik' t'ap'ek'on.

²⁷ Q'ONÇUĞON amdari vijdanen
Ük'e boş bakalt'oğoyne işiğbi çoyel c'evk'on.

† Paltaral girove taton - T'evaxt' amdaxon zamin çurk'at'an
içoğoy hik'k'al nu bakit'uxun oşa lap içoğoy paltaral girovt'un laxe.
Bəğə: C'eyş. 22:26; K'an. 24:12-13.

²⁸ Padçağa xeyirxalığen q'a iz azuk'a ğaç baksunene q'orişon,
İz taxt'a xeyirxalığene möhk'əm efon.

²⁹ Zor cəyilxoy şərəfe,
Mas'i pop q'ojogoy.

³⁰ Yaroğon q'a t'ap'en amdara pislüğaxun təmizəbon,
T'ap'esunen ük'əl düzəbon.

21 Padçaği ük' *Q'ONČUĞOY* kiyele,
Şot'o xene arx k'inək' İz çureğala tərəf fırihedon.

² Amdari biq'i yaq' iz piyes düze ak'eğon,
Ama ük'e boş bakalt'oğoyoxlayınşalo *Q'ONČUXE*.

³ Düzgünluğ q'a düz divanbsun,
Q'ONČUĞOY piyes q'urbanaxun bəşe.

⁴ Alaxun oq'a bəğsun q'a lovğa ük'
Pist'oğoynak' sa işiğ k'inək'e, ama mo günaxe.

⁵ Çalışakalt'ay niyətxon bolluğə eçon,
Kap nəticə çureğalo isə eht'iyəci boşe baft'on.

⁶ Əfçiduğsunen q'azayınşala var-dövlət
Havina əfçibakala sa buğə, şot'in bisunane taşon.

⁷ Pisorox içoğoy q'əddərüğa görə əfçibakalt'un,
Axiri düz yaq'a biq'sun tet'un çureşi.

⁸ Günaxkəri yaq' gərgüre,
Ük' təmiz amdari isə düz.

⁹ Davabala çuğoxun sa k'oya yəşəyınşsunaxunsa
Üğə sa dönbinə yəşəyınşsun şaat'e.

¹⁰ Pis amdari vüğ fikir şərə,
Şot'in iz işat'uval gorox tene eğon.

¹¹ Çoboçuna cəzan tadon, q'ammaz müdrike bakon;
Müdrük amdara yaq'en ak'est'on, iz avabaksunane avuzbon.

¹² Düzgün Bakalt'in pist'oğoy piyexun c'ovakesedon,
Şot'oğoy k'ojurxo şarpi bəlinəne badon.

¹³ Ümüxxo biq'i kəsibi haraya nu ibakalt'in
Sa ği içinal harayk'ale, ama şot'o coğab tet'un tadal.

¹⁴ C'əp'k'in tadeğala payen əcuğoy,
Q'oltuğə bakala rüşvətenal hirsə bask'esedon.

¹⁵ Haq'q'en iz ganu biq'at'an düzgün amdardar müqə
bakon,
Şər əş biq'alt'ay bul isə bəlinəne baft'on.

¹⁶ Şu q'amışaksunaxun t'it'ayin,
İz tağala ga bayinq'luğ bakale.

¹⁷ Saycə köfe qoşt'an tağalo eht'iyəcəne baft'on,
Kəyi-üğsunaxun nu çurk'alt'in dövlət tene bəğəbon.

¹⁸ Ük' təmiz amdari gala pis amdardar,
Düzgün amdari galal xayin amdardar tağale.

¹⁹ Davabala, t'ot'ok'ala çuğoxun yəşəyınşsunaxunsa
Çöle yəşəyınşsun şaat'e.

²⁰ Müdrük amdari ard iramteneğon,
Q'ammazi isə k'ə bunesa kəyi-çark'esedon.

²¹ Düzgünluğ q'a xeyirxalığı baç'anexun tağalt'in
Yəşəyınş, düzgünluğ saal şərəfe bəğəbon.

²² Tək sa müdrük amdaren q'oşunən buy şəhərə
hücüməbon,
Şot'oğoy umudbakala q'alina şarpi-şinek'on.

²³ İz jomo q'a muza efala amdaren
İçu bəlinəxune efon.

²⁴ Alaxun oq'a bəğala, içuxun irəzi amdardar çoboçune
hesabbaksa,
Lovğaluğaxun iz boş p'ateneq'sa.

²⁵ Tənbəli çureğala şeyurxon içu bisunane taşon,
Şot'aynak' ki, iz kula gamaxun çaxa tene duğsa.

²⁶ Şot'in həmişə puldeşilüğəbsa,
Düzgün amdardar isə kulqaye bakon.

²⁷ Şər amdari eçala q'urban irit'p'une,
Pis niyəten eçalo isə şot'oxunal betər.

²⁸ Əfçi şahid biyone,
Axırinci əyit isə hər şeyə ibakit'aye bakon.

²⁹ Şər amdaren iz çoyane boçubon,
Düzgün amdaren isə iz tağala yaq'ane möhkəmbon.

³⁰ Sal sa müdrükluğ, haq'ıl, nəəl məsləət
Q'ONČUĞOY əleyinə c'eyes tene bakon.

³¹ Davin ğineynak' ěkat'un həzirbon,
Ama davina taşt'un *Q'ONČUĞOXUNE*.

22 Şaat' s'i kala var-dövlətəxun,
Hörmət q'azayınşbsunal q'ızıl-gümüşəxun
üst'üne.

2 Dövlətlu q'a kəsib amdar sa şeyast'at'un suna oşq'ar:
P'rannal Yarat'mişiyə Q'ONÇUXE .

3 Əxilak'ala amdaren saturbəş şərə ak'i şot'oxun t'in-
et'on,
Q'ammazen isə bəş taşi ziyane bəğəbon.

4 Əyitə bəğsunen q'a Q'ONÇUĞO çalxsunen
Dövlət, şərəf, saal yəşəyınşe eçon.

5 Şər amdari yaq' şaşlane, t'et'iyə tələno,
İz elmoğə çureğalt'in şot'oxun əxile tarak'on.

6 Əyela t'ebelxun düz yaq'a laxa,
Şo isə q'ojabakat'anal me yaq'axun tene c'eğal.

7 Varlu amdar kəsibi ağane bakon,
Borclu amdaral içü borc tadali k'ule bakon.

8 Haq'suzluğ bit'alt'in içeynak' bələne exp'on,
Şot'ay sirişala çombağal əfçinebakon.

9 Kəsibaxun iz şuma cöybala kulqay amdaren
Xeyir-bərəkəte q'azayınşon.

10 Masq'arabala amdara şəp'enğon, daval çurek'on,
Orobaksunal, köfel lafst'unal tene bakon.

11 Ük' təmiz, muç'a muz amdari
Padçağal dost'e bakon.

12 Q'ONÇUĞON q'amişaksuna q'orişebon,
Xayini əfçi əyitmoğə isə çoyele c'evk'on.

13 Tənbəlen nexə: "Qavuna aslano,
Məəlnə c'eğayiz, za şark'ale".

14 Əxlagsuz çuğoy jomo bəğəloy kur k'inək'e,
Q'ONÇUĞON lənətbiyo t'et'iyane baft'on.

15 Q'ammazluğ əyləst'a bune,
Ama t'ap'en şot'o düzebon.

16 Varlu bakseynak' kəsibə zülüm baloval,
Varlu amdara pay tadaloval -
Morox p'öğəl eht'iyacəne baft'on.

Otuz müdrik əyit

17 Vi ümüxxə qaypa,
Müdrik amdarxoy əyitmoğə ibaka,
Bezi zombsuna fikir tada.

18 Şot'oğə vi ük'e boş efayin,
Şot'oğə bütümə vi muzel eçayin, vaynak' şaat'e
bakon.

19 Q'ONÇUĞO ext'ibərbavax pi
Ğe mot'oğə va, vaz avabakest'a.

20 Vaynak' otuz məsələ, müdrik nəsyət tez şampi ki?
21 Şot'oğon va haq'q'e q'a serin k'ə baksuna avabak-
est'i,

Va yaq'abit'oğoy t'öğöl düz coğaben qaybakavax.

22 Kəsibə iz fağır baksuna görə fūq'mapa,
Divanbat'an eht'iyəci boş bakalt'u zülüm ma tada.

23 Şot'aynak' ki, şot'oğoy əşurxo Q'ONÇUĞON İçin
bəğale,
Şot'oğə fūq'k'alt'oğə əfçibale.

24 Usum əcuğon biq'alt'uxun dost' ma baka,
Usum içuxun c'eğala amdari yaq'a ma baft'a.

25 Tenesa, şot'ay yaq'enen tağon,
Hun va təlinən badon.

26 Q'ert'ay gala zamin çurpsunaxun,
Şot'ay gala əyit tast'unaxun qoş baka.

27 T'e amdari gala tadala hik'k'al nu bakayin,
Vi bask'ala döşəyələ təşalt'un.

28 Bavoğon laxi damna zahmani jəne ganu ma badal-
ba.

29 İz əşlə şaat' avabakalt'u anksa?
Şot'in adi amdarxoynak' təə, padçağxoynak' əşp'ale.

23 Kalaluğbalaxun sa sulfina arşat'an
Vi bəş bakalt'u yönbəri fikir tada.

2 Vi iştağ şaat'al bakayin,
Vi ukalt'ay q'ərələ avabaka.

3 Şot'ay muç'a xorayxo tamax ma ba,
Şot'aynak' ki, me ukunen amdara feret'edon.

4 Dövlət q'azayınşbseynak' vi elmoğə ma laxa,
Müdrik baka, me fikirəxun kul haq'a.

5 Vi pula dövlətə tikbala k'inək', şo əfçibakale,
Müt'lək' q'ənədləyınşaki,
Q'irği k'inək' purpi göynul əqeğale.

6 Xəsis amdari tadala şuma ma uka,
Şot'ay muç'a xorayxo tamaxmaba,

7 Şot'aynak' ki, şot'in iz ük'e boş hər şeyə hesabane
bon.

Muzen va "uka, ŭğǎ" uk'ale,
Ama iz ŭk' q'a uk'alorox sa tene.
⁸ Kəyi loq'minal əsək'enk'on,
Vi pi bütüm muç'a əyitmuxal ams'inane tağon.

⁹ Q'ammaza əyit ma upa,
Şot'aynak' ki, vi müdrük əyitmoğoy toy tene laxon.

¹⁰ Damna zahmani jəne ganu ma badalba,
Yetimxoy əkinə ma baki.

¹¹ Axırı şot'oğoy Q'orişalo zorbane,
Şot'oğoy vaxun bakala divanal Şot'ine bəğon.

¹² Vi ŭk'ə tərbiyineynak',
Ŭmŭxxo zombala əyitmoğoynak' qaypa.

¹³ Əylin tərbiyinə həmişə fikir tada, cəzasuz ma efa,
Tərbiyineynak' bakala t'ap'en şot'o bestenebon.

¹⁴ Ama şot'o t'ap'sunen,
İz elmoğoy bisunaxunen çark'est'on.

¹⁵ Bez ğar, hun müdrük bakayin,
Bez ŭk'əl qayəğon.

¹⁶ Vi muzexun düz əyitmux c'eğayin,
Bezi bütüm elmux müqebakon.

¹⁷ Günaxkərxo paxılluğbsuna vi beynə ma eça,
Ama vi hər ğina Q'ONÇUĞO çalxsunen yəşəyinşa.

¹⁸ T'e vədə vi gələcəy bakale,
Vi umudal ams'ina tene c'eğal.

¹⁹ Bez ğar, ŭmŭx laxa, müdrük baka,
Həmişə düz yaq'a baka.

²⁰ Fine t'ağar bakalxoy arane ma baka,
Yeq' ukala tapanxorxo gərmabaka.

²¹ Axırı ŭğəlxo q'a tapanxorxo kəsibt'un bakon,
Kəyi-ŭğji nep'ax mandalorox axırda c'ir-c'int'ırı boşt'un mandon.

²² Vi bava ŭmŭx laxa, axırı şot'ine va yəşəyinş tade,
Vi nanal iz q'oja vədine saymişa.

²³ Müdrükluğa, tərbiyinə, q'amışaksuna q'a serina top-
ba.

Şot'oğoy ma toyda.

²⁴ Metər amdari bava fərxləyinşebakon,
Müdrük ğaren şot'o müqedon.

²⁵ Barta vi bava-nana müqbakeq'an,
Va dünyəne eçeriyo fərxləyinşakeq'an!

²⁶ Bez ğar, za fikir tada,
Bezi tağala yaq'en taki.

²⁷ Bəğa, tarak'ala çuux bəğəloy sa çuq'ur,
Əxlagsuz çuux q'ac' kəriz k'inək'e.

²⁸ Şot'in k'uldur k'inək' busq'une biq'on,

Amdarxoy arane xayinxone avuzbon.

²⁹ Yaslu bakalo şuva? Dərdlu bakalo şuva?
Şuva davin boş bakalo? Şuva şikətbalo?
Şuva ams'i gala yaralayınşakiyo?
İz pulmux ç'oç'a bakalo şuva?

³⁰ Mo fi ŭğsa arşalo,
Taşi cürbəcür fine tada bəğalone!

³¹ Hun fine ç'oç'a irəngə,
Ayaq'i boş s'alst'una, irəət ŭğesuna ma bəğal

³² Şot'in axırda va dizik' k'inək' duneğon,
Gürzə k'inək' zəhərləyinşebon.

³³ Vi piyes q'əribə şeyurxone ak'eğon,
Haq'ileyal k'ori fikirxone eğon.

³⁴ Vi bask'i gala va dənizi biyex,
Gəmin boş k'inək'en hisbon.

³⁵ Uk'alnu: "Za duğet'un, his tezbe,
Za t'apet'un, sal avabakiyaltezu.
He vədə muğurbakoz ki, p'urum ŭğaz?"

24 Pis amdarxo paxılluğ maba,
Şot'oğoy gərbaksun ma çureki.

² Şot'aynak' ki, şot'oğoy ŭk'e zalımluğbsuni fikirxono,
Şot'oğoy muzen q'əddarluğaxune əyite.

³ K'oj müdrükluğene biq'esa,
Q'amışaksunen şot'o möhk'əmebsa.

⁴ İz otağxo avabaksuni köməyen,
Hər cürə dəyərlü, toyexlu şeyurxone buybaksa.

⁵ Müdrük işq'ar zorbane bakon,
Avabakala amdaren iz zorane avuzbon.

⁶ Davabat'an məslətxo ŭmŭx laxa,
Düz nəsyət tadalo gelenesa, davina tanşon.

⁷ Q'ammazeynak' müdrükluğ kul nu p'ap'ala sa şeye,
Darvazin t'öğöl camaati bəş iz jomoval qaypes tene
bakal.

⁸ İz fikire şər əş biq'est'alo əşgaldale k'alesa.

⁹ Səfeyi pis niyət günaxe,
Amdarxonal çoboçut'oğoy murdare hesabbsa.

¹⁰ T'ar ğine ost'aar tenusa,
He zəyif amdarnu!

¹¹ Besbsa taşalt'oğoy çark'est'a,
K'as'esunaç tağalt'oğoy qoş qayda.

¹² Hun ualk'ayin ki, "mot'oxun bez xavar tenoy",
Ŭk'ürxo Yoxlayınşalt'in mot'o atenek'on ki?

Vi elmoğoy Q'orişalt'in mot'o avatenebakon ki?
Şot'in amdarxo içoğoy əməlxo görə tene tadon ki?

¹³ Bez ğar, uç' uka, axırı şo xeyire,
Şamla uç'e tadal vi t'amağeynak' muč'ane.
¹⁴ Avabaka ki, müdriklüğal vi elmoğoynak' hametərə,
Şot'o bəğəbayin, gələcəyəl bakale,
Vi umud ams'ina tene c'eğal.

¹⁵ Şər amdar k'inək' düzgün amdari k'oja vərənbsey-
nak'
Busq'u ma biq'a, şot'ay yurda ma şarpa.
¹⁶ Düzgün amdar vüğ kərəm bitayinal, p'urum hayza-
le,
Şər amdareynak' bələ eğat'an isə şot'o sanekon.

¹⁷ Düşməni bist'una müq ma baka,
Şot'ay lamanst'una görə vi ük' maq'an çaxeşi.
¹⁸ Axırı Q'ONÇUĞON mot'o anek'on, İz xoşel tene eğon,
Vi düşməni loxolxunal İz əcuğo exedon.

¹⁹ Pisluğ balt'oğo görə vi əcuğon maq'an biq'i,
Şər amdarxo paxilluğ maba,
²⁰ Şot'aynak' ki, pis amdari axır butene,
Şər amdari çirağ aneçon.
²¹ Bez ğar, Q'ONÇUĞOXUN saal padçağaxun q'ıba,
Şot'oğo nu çalxalt'oğoxun dost' ma baka.
²² T'e p'rannan tadala bələ q'əflətəne eğon;
Şot'oğon tadala cəzinəl şina avabakon?

Müdrük amdarxoy sa hemal müdrük əyitmux

²³ Me əyitmoğoval müdrükxone pe:

Divanbat'an tərəkəşlüğbsun şaat' tene.
²⁴ Taxsırkərt'u "hun düzgünnu" uk'ala amdara
azuk'xon q'inəyinşebon,
Tayfoğon lənətt'unbon.
²⁵ Ama şot'o caza tadala amdaren xeyir bəğəbale,
Şot'ay loxol bol xeyir-bərəkət eğale.

²⁶ Seri coğab tast'un amdara çoyexun muçbsun k'in-
ək'e.

²⁷ Süft'ə qavuna bakala əşlə çark'a, q'oruğa təmizba,
Oşa vaynak' k'oj biq'a.

²⁸ Q'onşin əleyinə əfçi şahidluğ ma ba,
Vi jomoxun feret't'ala əyit maq'an c'eri.
²⁹ Ma upa: "Şot'in za bit'u zuval şot'o booz,
Şot'ay əməlxoy əvəzə c'eğoz".

³⁰ Tənbəli q'oruğaxun,
Q'ammazi t'ulluğaxunez c'ovaksay.
³¹ Azk'i ki, hər ganu şaşen q'a ilen haq'ene,
Jene q'alal barene.

³² Bəği mot'o fikirez tadi,
Mot'oxun dərsez ext'i:
³³ Samalal bask'i nep'axeğayin,
Turmoğo boxodi bask'ayin,
³⁴ Mone, kəsibluğen oğri k'inək',
Eht'iyəcen amdar fūq'k'al k'inək' vi loxol hücüməbon.

Solomoni sa hemal məsələox

25 Moroxal Solomoni məsələoxe. Mot'oğo
İudeyani padçağ Xizgiyay amdarxon efseynek'
girbi şamt'unpe.

² Amdarxon Buxaçuğo içoğoy haq'ile nu p'aq'ala
əşurxo biq'suna görət'un alxışbsa,
Padçağa isə iz əşurxo taşt'una görə.

³ Göye alloyluğa q'a oçalin bəğəloyluğa tam nu
q'amışakes bakala k'inək',
Padçağıyal ük'exun c'ovakalt'oğo avabakes tene
bakon.

⁴ C'ema gümüşəxun cöybayin,
Zərgərə saycə kiin əşe mandon.
⁵ Şər amdara padçağı t'öğölxun əxilbayin,
Şot'ay taxt' düzgünluğen möhk'əme bakon.

⁶ Padçağı bəş va ala ma biq'a,
Kala amdarxoy t'öğölal vaynak' ga maba.
⁷ Şot'aynak' ki, va "bürmişə, ala c'ovaka" upsun
S'ila amdarxoy bəş oq'a saksunaxun şaat'e.

Ak'i şeyurxo görə
⁸ Amdarxo taxsırkər c'evksuna ma kapa.
Oşa t'e amdaren va ot'pest'ayin, k'ən bon?

⁹ Şuxunesa vi əş bunesa, saycə vi divana divanba,
Şot'ay sira ma qaypa.
¹⁰ Tenesa ibakalt'in vi loxol pis piine bəğon,
Mot'in va ext'ibərəxun sanekon.

¹¹ İz gala pi əyit
Gümüşi çərçüvin boş bakala q'ızılı eşane oşq'ar.
¹² Əyitbəğəleynek'al müdrük amdari töhmət
Q'ızılı sırığan, q'ızılı bəzəy k'inək'e.

¹³ Exe vədine ije sərinluğ hetərə bakonsa,
Ext'ibərül elçiyal şot'o yaq'abit'aynak' hametərə:
Şot'o yaq'absunen şo içule eysa.

¹⁴ İz nu tadi payurxoxun forsbalo
Ağala nu eçala asoy q'a muş k'inək'e.

¹⁵ Səbiren kalaluğbalal vədese bakon,

Muč'a muzen tərs amdaral əyitələ eçon.

¹⁶ Uç' bəğəbayin, vi q'ərələ uka,
Puldeşi k'inək' ukayin, əsəkk'alnu.

¹⁷ Q'onşin k'oya usum-usum ma taki,
Tenesa, bezər baki, vaxun iz zəhləne baron.

¹⁸ İz q'onşin barada əfçi şahidluğbalo
Sa güpun, q'ilinc, şiş ox k'inək'e.

¹⁹ Başay uluğoxun, axsağ turaxun sa xeyir nu bakala
k'inək',
T'ar gineyal xəyanətkərəxun sa xeyir tene bakon.

²⁰ İz ük' buy amdareynak' məğ məğpsun
Şot'ay paltara çax havina c'eq'sun,
Nəəl ki, iz yarin loxol oq'oy lapsun k'inək'e.

²¹ Vi düşmən busanesa, şot'o ukest'a,
Xenezanesa, şot'o xe tada.
²² Metər ba ki, şot'in ot'p'i toobabane, †
Q'ONÇUĞONAL va iz əvəzəne tadon.

²³ Q'uzey tərəfəxun eğala muşen ağala eçala k'inək',
Əyittaradali muzenal amdarxoy əcuğane iz loxol
eçon.

²⁴ Davabala çuğoxun sa k'ojin oq'a yəşəyinşsaxunsa,
Üğül sa dönbinə yəşəyinşsun şaat'e.

²⁵ Xenezaluğaxun bok'alt'aynak' çax xe hetəresa,
Əxil ganuxun eğala müq xavaral hametərə.

²⁶ Düzgün amdari pis amdara tabi baksun,
Orayini ciyər baksun, kərizi murdarlayınşaksun k'in-
ək'e.

²⁷ İz q'ərələxun gele uç' uksun xeyirli nu bakala k'in-
ək',
Amdari içeynak' dim tərif qəvesunal şaat' tene.

²⁸ İçu idarabes nu bakala amdar
Şareşi, q'alasuz səhər k'inək'e.

26 Yəyə ij, exe vədine ağala nu yarayınşala k'inək',
Q'ammazal şərəf tene yarayınşbsa.

² Çovalı tağay-mağay purbsun,
Baç'ayna hari-taysun k'inək',
Nahaq' q'arğışal ams'i şeye.

³ Əka tatar, elema q'antarğa hetərə yarayınşbsasa,
Q'ammazi baç'anal xajil hametərə yarayınşbsa.

⁴ Q'ammazaxun iz muzin ma əyitp'a,
Tenesa şot'ay tayen bakon.

⁵ Ama şot'o t'etər coğab tada ki,
İç iz piyes müdrik maq'an ak'eşi.

⁶ Axmağaxun xavar yaq'abalo,
İçin iz tura bot'i ziyan zap'k'ala amdar k'inək'e.

⁷ Q'ammazi jomoxun c'eğala məsələ
Topali axsağlayınşala tur k'inək'e.

⁸ Q'ammaza tərifləyinşsun
Jena ragatk'ina g'açbsun k'inək'e.

⁹ Q'ammazi məsələ eşt'un
Finağoyen iz kiyel şaş biq'sun k'inək'e.

¹⁰ Q'ammaza, nəəl hər yaq'axun c'ovakalt'u əşlə
exst'un
İz əşlə nu avabakala oxbosali ox bost'un k'inək'e.

¹¹ İz səfeyluğa saal qaybakala q'ammaz,
Xəyə iz əsək'p'una qaybaksun k'inək'e.

¹² İçu iz piyes müdrik hesabalt'u ak'enu?
Şot'oxunsa q'ammaza gele umudo.

¹³ Tənbəlen unek'on: "Yaq'a aslano!
Şir küçəmoğone tarane!".

¹⁴ Çomo iz həcəmin loxol hetərə fırişna,
Tənbələl iz bask'i gala hametərə fırik'on.

¹⁵ Tənbəlen iz kula q'ave boş banedon,
İz jomo eşt'eynak' ərik'mişə bakon.

¹⁶ Tənbəl iz piyes
Müdrik coğab tadala vüğ tanaxunal müdrike ak'eğon.

¹⁷ Q'ert'ay davina gərbaksun
Küçinə xəyə ümüğə zapsun k'inək'e.

¹⁸ Q'onşina feret't'i "zarafat'ezbi" upsun
Gije bok'ala ox bosu bisun eşt'un k'inək'e.

²⁰ Uş çark'at'an arux açala k'inək',
Əyittaradal nu bakala galal davane çark'on.

²¹ S'ileynek' kömür, aruğeynak' uş hetəresa,
Davina bəc'ük'st'eynak'al əşgaldala amdar hametərə.

²² Əyittaradalt'ay əyitmux ləzətli tikoox k'inək'e,
Q'oq'exun hasande c'ovakon.

† - Əbrani muzin: Şot'ay bel s'ilen lak'on.

²³ Muç'a muzin, iz ük' isə şären buy amdar
Gümüşi xena çəpeşi q'əlik' k'inək'e.

²⁴ Düşməni muzexun uç'e barst'a,
Ama iz ük' bic'luğen buye.

²⁵ Şot'in cügü əyitalk'ayin, vēmabaka,
İz ük' vüğ cürə murdarluğen buye.

²⁶ İz pisluga çoyexun nuval ak'est'ayin,
Ama axırda camaati bəş şo çoyel c'eğale.

²⁷ Q'ert'aynak' kur kašk'alo içe t'e kura baft'on,
Jeyal şot'o t'ik'irdalt'ay loxole eğon.

²⁸ Əfçiduğalen iz əfçi duğala amdara nifrətebon,
Yaltağlayinşakala muzenal bələne eçon.

27 Əyc'in ğinaxun lovğalayinş ma baka,
Axiri şot'in vaynak' k'ə eşt'una ten ava.

² Barta va t'iyəmint'inq'an tərifləyinşi, hun təə,
Q'ert'ay muzexunq'an tərif c'eri, vi təə.

³ Je bīhine, q'umal suuk tene,
Ama q'ammazi əş galst'un mot'oğoy p'rannaxunal
bīhine.

⁴ Əcuğ amansuze, hirseyal bəşinəmə haq'sun çətine,
P'oy şot'oğoxun betər bakala paxilluğa hetəre
port'p'es bakon?

⁵ Əyitə çoyel upsun şip' çurk'ala dost'e çuresunaxun
şaat'e.

⁶ Dost'e köfel laft'ala əyitəl iz çuresunaxune,
Düşməni isə muçbsunal əfçidəne.

⁷ Boş tapanə şamla uç'enal ağıluğebon,
Ama busa bakalt'aynak' ağu şeyural muç'ane ak'eğon.

⁸ İz yurdaxun əxil baft'i amdar
İz mesaxun cöybaki sa q'uş k'inək'e.

⁹ Hetər ki varde q'a duxin ade amdari xoşel eysa,
Dost'e şaat' nəsyətəl hametəre.

¹⁰ Ham vi dost'a, hamal bavay dost'a ma bosa,
T'ara baft'at'an viçey k'oya ma taki,
Əxil bakala q'oomaxunsa işa q'onşi şaat'e.

¹¹ Bez ğar, müdrük baka ki, bez ük'ə müq't'an,
T'e vədə za ot'p'est'alt'uval coğab tades bazk'on.

¹² Əxilak'alən saturbəş şərə ak'i şot'oxun t'inet'on,

Q'ammaz isə bəş taşi ziyane bəğəbon.

¹³ Q'ərrib amdari gala zamin çurk'alt'in iz paltaral
girove tadon,

Haketərəl q'ert'ay çuğoy gala zamin çurk'alt'ine bon.

¹⁴ İz q'onşina savaxt'an üşenen ost'aar xeyir-bərəkət
tadalo

Jame q'onçuxe bakon.

¹⁵ T'ot'ok'ala çuux asoyla ğine nu bot'bakala ağalinane
oşq'ar.

¹⁶ Şot'o şipbsun muşa nu efes baksun,
Nəəl ki məxin boş c'əyinə nu efes baksun k'inək'e.

¹⁷ Dəmirə dəmiren ğayinbalt'ullarık',
Amdarxoval sun-sunaxunt'un zombaksa.

¹⁸ İncilna xoda becərişalt'in şot'ay baraxun ukala k'in-
ək',

İz ağay q'ayğina mandalt'inal şərəfe bəğəbon.

¹⁹ Xenen çoye surata ak'est'ala k'inək',
Amdari ük'enal şot'ay şu baksunane ak'est'a.

²⁰ Bisun q'a ğərəmzox nu boşala k'inək'
Amdari pulal tene boşon.

²¹ Q'ızıl-gümüşi təmizluğ gam buxarin boşə çoyel
c'eğon,

Amdara isə q'ert'ay tərifene çalxest'on.

²² Aruma dengen t'ap'k'ayin, pəpə c'eğon,
Ama səfeya heq'ədər t'ap'alk'ayin, iz səfeyluğ tene
c'eğon.

²³ Sürünə şaat' bəğa,
Vi naxıra fikir tada,

²⁴ Şot'aynak ki, nə var-dövlət həmişəluğ tene,
Nə tac nəsiləxun-nəsilə tene c'ovaksa.

²⁵ Koloşa girbit'uxun oşa təzə o c'eğat'an,
Buruğ o şapeğala vədine

²⁶ Q'uziğone va lapest'on,
Keçiğə toydin q'oruğ haq'es bakon.

²⁷ Keçiğone va t'eq'ədər muç'anaq' tadon ki,
Mo vi külfətəl, nökrəxoval bəse bakon.

28 Şər amdara şəp'eğal nuval bakayin, t'inet'a,
Düzgün amdar isə aslan k'inək' mərə çurene.

² Ölkinə gərgürçiluğ bakat'an kalaluğbalxoval gelene
bakon,

Q'amişakala q'a iz əşlə avabakala amdaren isə ölkinə
enefon.

³ Kəsibə incitmişlə s'ila kala amdar
Əkinə os'k'i taşala sel k'inək'e.

⁴ K'anuna pozmuşalt'in pis amdarxone tərifbon,
K'anuna əməlbəlxo isə şot'oğoy bəşt'un çurk'on.

⁵ Pis amdarxon düzgünluğı k'ə baksuna tet'un av-
abakon,
Q'ONÇUĞON laxi yaq'en tağalt'oğon isə mot'o saat't'un
q'amişakon.

⁶ Təmiz ük'en yəşəyinqala kəsib amdar
Şər yaq'en tağala varlu amdaraxun saat'e.

⁷ Tərbiyə q'abulbala ğar q'amiş ğare,
İz ğinə tapanxorxoxun c'ovakest'alo isə bava biyabur-
bal.

⁸ Şin ki tənginə kala faizen tast'unene dövlət girbsasa,
Şot'ay girbalo axırda kəsibxoynak' ük' bok'osbalt'une
mandon.

⁹ K'anuna ibaksun nu çureğalt'ay afırinenal irit'p'es-
est'a.

¹⁰ Düzgünt'oğoy pis yaq'a zap'k'alo iz kaşp'i kurane
baft'on,
Ük' təmizt'oğon isə saat' ğit'un ak'on.

¹¹ Varlu amdaren içu müdrike hesabbon,
Ama q'amiş kəsibən şot'ay ük'əne k'ale.

¹² Düzgünt'oğoy ooren bitot'aynak' müqluğə eçon,
Ama pis amdarxo kalaluğa eğayt'un, bito c'ap'ebakon.

¹³ İz günaxxo c'ap'balt'in saat' ği tene ak'on,
Şot'o iz ozane haq'i ene nu balt'in isə bağışlayinqak-
sune bəğəbon.

¹⁴ Həmişə *Q'ONÇUĞO* çalxalo bəxt'əvəre,
İz ük' inadkər bakalo isə bəlinəne baft'on.

¹⁵ Eht'iyəc bakala azuk'i pis kalaluğbal
Ğırık'ala aslan, hücumbala şuyen k'inək'e.

¹⁶ Nu q'amişakala kalaluğbal q'əddar, zülüməkəre
bakon,
Haram q'azanca nifrətbalt'ay ömür isə boxoye bakon.

¹⁷ Amdarbesp'al iç biyamin q'iyə boşe.
Şuk'k'alenal şot'o tene köməybon.

¹⁸ Ük' təmiz yəşəyinqalt'aynak' q'ı tene bu,
Pis yaq'en tağalo isə kurane baft'on.

¹⁹ İz oçala əşp'alt'in boşşamin şume ukon,
Ams'i şeyurxoy qoşt'an tağalt'in isə iz kəsibluğa.

²⁰ Ext'ibərli amdaren bol bərəkət q'azayinqale,
Usum varlayinqaksun çureğalo isə cəza.

²¹ Tərəfkəşluğbsun saat' tene,
Ama bəzit'oğon sa loq'ma şumeynak'al pislüğt'unbsa.

²² Tamaxkər var-dövləti baç'anexune t'ist'a,
Ama q'amiştene ki, kəsibluğene içu yaq'bəğsa.

²³ Töhmətbalt'in axırda əfçidən tərifbalt'uxun gele
hörməte q'azayinqon.

²⁴ Bava-nana fūq'p'i "mo günax tene" uk'ala amdar
əfçibalt'ay dost'e.

²⁵ Tamaxkəren davane galdon,
Q'ONÇUĞO güvəyinqakalt'in isə saat' ğine ak'on.

²⁶ İçu güvəyinqakalo q'ammaze,
Müdrıkluğı yaq'en tağalt'aynak' isə q'ı tene bu.

²⁷ Kəsibə kul boxodalo hik'k'ala möhtəc tene bakon,
Şot'o fikir nu tadalt'in isə ləənəte q'azayinqon.

²⁸ Pis amdarxo kalaluğbal bakat'an, bito c'ap'ebaksa,
Şorox əfçibakat'an isə düzgünt'oğoy zore avuzbaksa.

29 Töhmətxo nu bəği inadkər luğ balo
Bürdən əfçinebakon iz çaral tene bəğəyeyğon.

² Düzgün amdarxoy ooren azuk'a müqədon,
Pis amdarxoy kalaluğbsunen isə azuk'a öndədon.

³ Müdrıkluğa qəvəğalt'in iz bava müqədon,
Ama tarak'ala çuğə gərbakalt'ay kiyexun iz bakal-nu
bakalo c'eneğon.

⁴ Düzgünluğən kalaluğbala padçağən iz ölkinə
möhk'əmebon,
Rüşvət ext'alt'in isə şot'o şarek'on.

⁵ İz işat'aynak' əfçidən muç'a muz şik'alo,
Şot'ay turin oq'axun kaşk'alone.

⁶ Pis amdari günaxen içü təlinəne badon,
Düzgün amdar isə müqəbaki, məğək'on.

⁷ Düzgün amdaren kəsibxoy haq'q'a tanedon,
Pis amdaren isə mot'o tene ak'on.

⁸ Çoboçut'oğon şəhərə gərgürt'unbon,
Müdrük amdarxon isə əcuğo bask'est'undon.

⁹ Müdrük amdar q'ammaza gərbaki şot'oxun
haq'qesab taşayin,
Axşumin q'a lağlağın gane bakon, serluğal tene ak'on.

¹⁰ Amdar besp'alxon düzgün amdara nifrətt'unbon,
Düzgün amdari elmoğo haq'sunt'un çureğon.

¹¹ Q'ammaz hirsleyinşakat'an posp'i içuxun c'eneğon,
Müdrük amdar isə səburlune bakon.

¹² Kalat'in əfçi əyitə ümüx laxayin,
Bütüm iz sarayı amdarxoal şərət'un tarak'on.

¹³ Kəsib amdar q'a zalım amdar sa şeyast'at'un suna
oşq'ar:
P'rannayal piyel işiğ tadiyo *Q'ONÇUXE*.

¹⁴ Padçağen kəsibxo düzgün divanbsunen
İz taxt'a həmişəluğ möhk'əmebon.

¹⁵ T'ap'en q'a tərbiyinen müdrüklüğe eçon,
Kalanut əyelen isə iz nana biyaburebon.

¹⁶ Pis amdarxoy zor gele bakat'an cinayət avuze
bakon,
Ama düzgünt'oğon şot'oğoy bist'una ak'alt'un.

¹⁷ Ğara tərbiyə tada ki, vi bulal dincq'an baki,
Şot'inal va müqq'andi.

¹⁸ Buxaçuğoxun qayesi əyit nu bakat'an, azuk' içuxun
c'eneğon.
Buxaçuğoy k'anuna əməl balo isə he bəxt'əvərə!

¹⁹ K'ula saycə əyiten tərbiyə tades tene bakon,
Şot'aynak' ki, q'amışal bakayin əyitə tene bəğon.

²⁰ Fikirbinut' əyitk'alt'u ak'enu?
Şot'oxunsa q'ammaza gele umudo.

²¹ Ərköyün kalabakala k'ul
Axırda iz q'onçuğoynak' dərde bakon.

²² Əcuğlu amdaren davane galdon,
Usum posk'alt'inal iz günaxxone avuzbon.

²³ Amdari içü ala efsunen axırda içü sanekon,
Fağır amdaren isə hörmətə q'azayinşon.

²⁴ Oğrina gərbakalo iç iz düşməne,
Elasp'iyal bakayin, divanbala gala düzə tene nex.
²⁵ Amdaraxun q'ıbsunen təlinəne badon,
Ama *Q'ONÇUĞO* güvəyinşakalt'aynak' q'ı butene.

²⁶ Gelet'ine kalaluğbalxoxun içeynak' haq'q'
yaq'bəğsa,
Ama mo saycə *Q'ONÇUĞOXUNE*.

²⁷ Düzgün amdarxon haq'lu nu bakalt'oğoxun,
Pis amdarxon isə düzgünt'oğoxunt'un irit'e.

Aguri müdrük əyitmux

30 Yak'e ğare Aguri exlət'xo, şot'ay əyitmux.
Me amdaren Yet'uela, Yet'uela saal Uk'ala
metərə pi: †

² Düzəl, zu bitot'uxun haq'ılsuzzu,
Amdari q'amışaksun zast'a butene.

³ Müdrüklüğe tez zombake,
Nəəl İvel Bakalt'ay barada sa avabaksun tezaxbu.

⁴ Şuva göynul laşi şire?
Şina muşa iz kiyel top'p'e?
Şina xena iz paltari boş bəc'ürp'e?
Oçalin çə çark'amin hər ganu şina yarat'mişe?
Şot'ay s'i hik'ə? İz ğare s'i hik'ə?
Avanu? Avanusu, upa!

⁵ Buxaçuğoy əyitəst'a sərf butene, şo təmize,
Şot'ay t'öğöl eğalt'oğoynak' baçan şone.

⁶ Şot'ay pi əyitə hik'k'al avuzmaba,
Tenesa, va töhmətebon, vi əfçinə çoye c'evək'on.

⁷ Ay Buxaçux, Vaxun p'ə şeyez çuresa,
Heq'ədər ki bezi ömür bakale, zaxun şot'oğo kamma-
ba:

⁸ Barta ams'i, əfçi əyitmux zaxun əxilq'an baki.
Saal za nə kəsib, nəəl varlu ma ba,
Saycə bezi ğiluğ şuma tada.

⁹ Şot'aynak' ki, varlu bakayiz, " *Q'ONÇUX* şuva?" pi Va
bosson,
Kəsib bakayiz isə, oğriluğbi bezi Buxaçuğoy s'iya
ləkəlayinşezbon.

† Me amdaren Yet'uela, Yet'uela saal Uk'ala metərə pi Nəəl ki:
Ay Buxaçux, mandak bakezu, mandak baki halnuxun bitezu.

¹⁰ Nökəri barada iz ağa pis əyit ma upa,
Tenesa, şot'ay q'arğış vi loxole baron,
Ziyanal hunen zap'k'on.

¹¹ Amdaro ki, iz baval, nanal q'arğışebsa.

¹² Amdaro ki, içü təmize hesabbsa,
Ama iz murdarluğaxun tene təmizbake.

¹³ Amdaro ki, t'iyəmint'oğoy loxol həmişə alaxun
oq'ane bəğsa,
Gelene göynuxun taysa.

¹⁴ Amdaro ki, iz uluğxo q'ilınc k'inək' ğayine,
Çənəl q'əssəbi meyruxo k'inək'e.
Şot'in oçalin çoyexun kəsibxo q'uc'bsun,
Amdarxoy aranexun fağırxo əfçibsune çuresa.

¹⁵ Zəlin p'ə xuyəro,
"Tada! Tada!" pi harayt'unne.
Xib şeyo ki, sal sa vədə boteneşt'a,
Lap bip' şeyo, manu ki, "Bəse!" tene uk'on:
¹⁶ Gərəmzəluğ, q'ısır tapan,
Xenaxun nu boşala oçal,
"Bəse" nu uk'ala arux.

¹⁷ Bavay loxol lağen,
Nanay loxolal alaxun oq'a bəğala pulmoğ
Dərənə bakala ğəynoğone deşibon,
Q'irğın baloğone şot'oğ t'uk't'i ukon.

¹⁸ Xib şeyo ki, bez haq'ile p'aq'est'es tez baksa.
Lap bip' şeyo ki, q'amıştez:

¹⁹ Q'irğın göynul,
Dizik'i q'ayin loxol,
Gəmin dənizi bİYex baksuna,
Saal işq'ari cəyil xuyəri t'öğöl taysuna.

²⁰ Əxlagsuz çuğoy yaq' metərə:
Kəyi, jomo təmizebon,
"K'ə pis əşez biq'e ki?" unek'on.

²¹ Oçal xib şeyaxune jik'esa,
Lap bip' şeyo ki, şot'o tene port'psa:

²² Nökəri padçağ baksuna,
Q'ammazi boşşamin şum uksuna,
²³ Nifrətə layiğ çuğoy işq'ara taysuna,
Saal çuux nökeri iz xanımı ganu c'ovaksuna.

²⁴ Oçalin çoyel bip' elmuxlono ki,
Mis'ik'al bakayt'un, içoğost'a müdrikluğ gelene:

²⁵ Xuriturxo, manu ki zorsuz sa azuk'e,
Ama içoğoy ijenin ukuna yəynuxunt'un girbsa;
²⁶ Buruğoy mēlurxoval zorba azuk' tene,
Ama içoğoy k'ojurxo q'ayin boşt'un biq'sa;

²⁷ Çərt'k'ənxoyal padçağ teno,
Ama tağat'an dəst'inent'un taysa;

²⁸ Saal dereval, manu ki kiin biq'es bakala sa heyvane,
Ama şo padçaği sarayinal baneksa.

²⁹ Xib heyvano ki, içoğoy ləngbsunal gözəle,
Lap bip'ono, manu ki içoğoy taysunaxunt'un c'ək'esa:

³⁰ Heyvanxoy ən zorba bakala,
Şuk'k'alaxun nu q'ibala şir,
³¹ Şilluğ dadal, ərkəy keçi,
Saal iz q'oşuni bəş tağala padçağ.

³² Əgər q'ammaz baksunen va ala hesabbenusa,
Vi fikirest'a pis niyət biq'est'enusa,
Vi muza girba.

³³ Şot'aynak' ki, muč'anaq'a buyk'at'an c'əyin c'eğala
k'inək',
Bəxmöğə duğat'an p'i c'eğala k'inək'
Əcuğə biq'est'at'anal davane bakon.

Padçağ Lemueli nanay əyitmux

31 Padçağ Lemueli əyitmux, iz nanan şot'o zombiy-
orox.

² K'ə uk'az, bez ğar, ay zaxun baki ğar,
Bezi afırığə q'a elasxo ibaki za tadeşi ğar?

³ Vi zora çupuxxoy,
Vi bacarağa t'e padçağxo əfçibalt'oğoy loxol ma
çark'est'a.

⁴ Ay Lemuel, fi ũğsun padçağxo tene yarayınşbsa,
Finağoy baksunal kalaluğbalt'oğoynak' tene.

⁵ Tene, ũği q'ayda-k'anuna eyexun c'evt'unk'on,
Fağırxoy haq'q'a pozmişt'unbon.

⁶ Finağoybala içk'inə
Əzyətin q'a dərde boş bakalt'oğə tadanən,
⁷ Barta ũği içoğoy kəsibluğa eyexun c'evk'eq'at'un,
İçoğoy dərdəl ene maq'at'un eyex badi.

⁸ Muzsuzt'oğoynak' vi jomo qaypa,
Bütüm eht'iyəci boş bakalt'oğoy haq'q'a q'orişa.

⁹ Vi jomo qaypi düzgün divanba,
Kəsibxoy, fağırxoy haq'q'a q'orişa.

Şaat' çuux

¹⁰ Şaat' çuux şina bəğəbon?
Şo toyexlu jənaxunal dəyərlune.

¹¹ İz işq'ari ük' şot'oxun arxayine,
T'e çuğoxun şot'in zərəl tene zap'k'al.

¹² İz ömürü axıral şirik' işq'areynak' pisluğ təə,
şaat'luğə eşt'a.

¹³ Xaye, kətani şaat't'une c'ək'e,
İz kiyexun hər əş ayesa.

¹⁴ Toyəğala mal eçala gəmi k'inək'e,

Əxilaxune iz şuma eş't'a.
¹⁵ Üşenen hayest'a,
 İz külfəteynak' ukune həzirbsa,
 İz çuux nökrəxoval tanest'a.
¹⁶ Q'oruğa bəği şot'o haneq'sa,
 İz kiin q'azancen t'ulluğe lasaksa.
¹⁷ Sal sa əşləxun qoş tene çure,
 İz kulmoğ'o q'aşampi əşəbsa.
¹⁸ Aneksa ki, iz haq'i-toyst'un şaat'e taysa,
 Üşeyal iz çirağ tene aşt'a.
¹⁹ İz kulmoğon juk'e fırist'a,
 Milurxo iz kiyexun tene tərbsa.
²⁰ Kəsibxoynak' iz kul qaye,
 Fağırxo kule biq'sa.
²¹ İje eysun iz ailineynak' q'ı tene.
 Şot'aynak' ki, bitot'in toyexlu p'ə q'at paltare lape.
²² İz döşəyeynak' çone əbsa,
 İz paltar tünd c'oc'ane, nəzik' kətanaxune.
²³ İz işq'ar şəhəri darvazin t'öğöl hörmətlü amdare
 hesabbaka,

T'e oçali ağsaq'q'alxoxune arsi-hayst'a.
²⁴ Metər çuğon haq'i-toydalxo için əldi q'ayınşxo q'a
 Kətan paltarxone toyst'a.
²⁵ Zor q'a şərəf içust'ane,
 İz gələcəyeynak' tene q'ıbsa.
²⁶ Şot'in müdrikluğene əyite,
 İz jomoxun düzgün məsləətxone c'eysa.
²⁷ İz ailin əşurxo yaq'axe taşt'a,
 Tənbəlluğ hik'ə tene ava.
²⁸ İz əyloğon sa səsen şot'o alxışt'unbsa,
 İz işq'arenal şot'o tərifebsa:
²⁹ "Şaat' çupuxxo gelene,
 Ama vi tay butene".
³⁰ Çuğoy şaat' ak'esun hər şey upsun tene, gözəlluğ
 ams'i şeye,
 Saycə Q'ONČUĞO çalxala çuuxe tərifə layiğ.
³¹ Şot'o iz kiin haq'q'a tadanən,
 Barta şəhəri darvazin t'öğöl iz əşurxon şot'aynak'
 tərifq'an eçeri.